

Folketingets Kulturudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Center for Kunst og
Lederskab /
Centre for Art and
Leadership

Porcelænshaven 18A
DK-2000 Frederiksberg
Tlf.: +45 3815 3630
Fax: +45 3816 3635
www.cbs.dk/cal

**Pressemøde om betænkning om gennemgribende revision af
Teaterloven**

13. august 2008

Heh

På vegne af den selvbestaltede teaterlovskommission fremsendes hermed dens betænkning med en række argumenterede forslag til ændringer af strukturer og andre betingelser for dansk scenekunsts virke og fortsatte kunstneriske udvikling.

Henrik Hermansen
Sekretariatsleder
Tlf: 38153656
Mobil: 2286 0325
heh.lpf@cbs.dk

Det lykkedes kommissionen at færdiggøre betænkningen en af de sidste dage i juni, men forskelligt efterarbejde henover ferietiden har betydet, at den først kan fremsendes nu.

Betænkningen, der er enstemmigt vedtaget, fremlægges offentligt ved et pressemøde på CBS onsdag d. 13.ds. og fremsendes samtidig til Kulturminister Brian Mikkelsen og Kulturministeriets departementschef Karoline Prien-Kjeldsen. Samtidig lægges den ud på kommissionens hjemmeside www.teaterlov.dk

Det er vort håb, at den kan være et inspirerende og nyttigt indspark til det forestående lovgivningsarbejde.

Med venlig hilsen,

Bjørn Lense-Møller
Kommissionsformand

Ole Fogh Kirkeby
Center for Kunst og Lederskab

Pressemeddelelse

**Copenhagen
Business School**
HANDELSHØJSKOLEN

Selvbestaltet kommission foreslår gennemgribende ændringer for teatre.

Den selvbestaltede Teaterlovskommission offentliggjorde onsdag en betænkning om Teaterloven. Betænkningen lægger op til en række opsigsvækkende og gennemgribende ændringer i den statslige styring af dansk teaterliv.

Blandt de mest markante forslag er:

- at Københavns Teater nedlægges som samlet organisation og at de nuværende teatre fremover støttes af Scenekunstudvalget, som får midler og styrkes til dette formål.
- at fusionen folketeatret.dk ophører og at de to teatre, Folketeatret og Det Danske Teater videreføres som selvstændige teatre.
- at ordningerne med egnsteatre og små storbyteatre samles til en fælles ordning, hvor kommuner sikres 50% refusion i 8 år ved støtte til nye teaterinitiativer.
- at der afsættes flere penge til de puljer som Scenekunstudvalget i dag har til rådighed for at støtte udvikling af scenekunst.
- at den statslige regulering af billetstøtteordninger afskaffes. De nuværende bevillinger tilfalder teatrene forholdsmæssigt ud fra hidtidigt forbrug. Teatrene har herefter frie rammer til at iværksætte publikumsfremmende aktiviteter på markedsvilkår.

Kommissionen opfordrer Kulturministeren og Folketingets Kulturudvalg til at arbejde for

- at indgå en bred teaterpolitisk flerårsaftale i folketingsåret 2008/2009,
- at Folketinget med baggrund heri vedtager en ny teaterlov,
- med henblik på implementering gennem Finanslov for 2010

Der er i kommissionen fuld enighed om betænkningen og konklusionerne.

Den selvbestaltede Teaterlovskommission blev nedsat i januar 2008 og har afholdt 9 møder i perioden februar til juni. Desuden gennemførte kommissionen en større høringsdag, Teatrets Dag, i april 2008. Til kommissionens arbejde har Copenhagen Business School, medvirket som forskningspartner og sekretariat.

Teaterkommissionen består af formand Bjørn Lense-Møller (tidligere chef for TV-Teatret og Radioteatret samt tidligere formand for Teaterrådet), Tom Ahlberg (forlagsdirektør og tidligere kulturborgmester i København), filmproducenten Nina Crone, koncerndirektør Henriette Fenger Ellekrog, (SAS), skuespilleren Charlotte Fich, Litten Hansen (konstitueret teaterchef for Camp X og tidligere formand for Dansk Skuespillerforbund og skuespilchef for Det Kongelige Teater) samt Søren Møller (formand for Statens Kunstfonds repræsentantskab og tidligere kulturrådmand Odense).

Betænkningen kan læses på www.teaterlov.dk

Center for Kunst og
Lederskab /
Centre for Art and
Leadership

PorcelænsHAVEN 18A
DK-2000 Frederiksberg
Tlf.: +45 3815 3630
Fax: +45 3816 3635
www.cbs.dk/cal

13. august 2008

Henrik Hermansen
Sekretariatsleder
Tlf: 38153656
Mobil: 2286 0325
heh.lpf@cbs.dk

Hovedkonklusioner

Den selvbestaltede Teaterkommissionens overordnede forslag afgivet på pressemøde 13. august 2008

Kulturministeren og Folketingets Kulturudvalg opfordres til at arbejde for:

- at indgå en bred teaterpolitisk flerårsaftale i folketingsåret 2008/2009,
- at Folketinget med baggrund heri vedtager en ny teaterlov,
- med henblik på implementering gennem Finanslov for 2010

Til grund for en ny teaterlov lægges et teaterpolitisk helhedssyn, hvori de forskellige genrer, de enkelte teatre, organisationer og uddannelser udgør sammenhængende og gensidigt afhængige dele, der hver især beriger hinanden i et frodigt og frugtbart teaterlandskab, der også fremover skal sikres optimale udviklingsmuligheder. For teaterlovskommissionen er det væsentligt, at understrege, at loven skal sikre størst mulig kunstnerisk rummelighed.

→ Egnsteaterordningen og de små storbyteatre slås sammen til en samlet støttestruktur. Kommuner med nye teaterinitiativer sikres 50% refusion i de første 8 år.

→ Københavns Teater nedlægges som samlet organisation. De enkelte teatres bestyrelser overtager ansvaret for ansættelser og afskedigelser af ledelser. De enkelte teatre støttes af Scenekunstudvalget.

→ Fusionen folketeatret.dk ophører og ordningen erstattes af et løbende samarbejde mellem to selvstændige teatervirksomheder med hver sin ledelse.

→ Bevillingsansvaret for det turnerende voksenteater: p.t. folketeatret.dk, Den Jyske Opera og Peter Schaufuss Balletten varetages fremover af Scenekunstudvalget.

→ Den nuværende statslige regulering af billetstøtteordningen afskaffes. De nuværende bevillinger tilfalder teatrene forholdsmæssigt ud fra hidtidigt forbrug. Teatrene har herefter frie rammer til at iværksætte publikumsfremmende aktiviteter på markedsvilkår.

→ Det er afgørende for den fortsatte udvikling af teaterkunsten i alle dens afskygninger, at der over en fireårs-periode afsættes en stigende budgetramme med henblik på at sikre den fornødne innovation.

→ Scenekunstudvalget styrkes, både gennem større ansvarsområde og gennem flere medlemmer.

→ Bevillingsstrategien for tipsmidlerne ændres, således at midlerne indgår i Finansloven og at nuværende puljer overføres til Scenekunstudvalget.

→ Anvendelse af almindelige moderne ledelsesredskaber som evalueringer og lederudvikling skal i udstrakt grad anvendes og systematiseres.

→ Det er væsentligt, at Teaterloven afspejler det øgede internationale samvirke mellem kunstnere på alle niveauer. Gennem Teaterloven og dens institutioner kan det offentlige tilskynde til udveksling og etablering af nye produktionssamarbejder.

Med venlig hilsen,

Bjørn Lense-Møller
Kommissionsformand

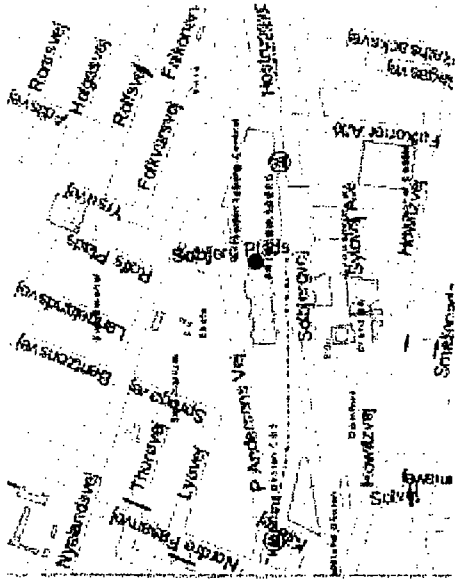
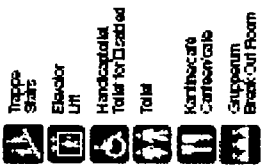
Center for Kunst og
Lederskab /
Centre for Art and
Leadership

Porcelænshaven 18A
DK-2000 Frederiksberg
Tlf.: +45 3815 3630
Fax: +45 3816 3635
www.cbs.dk/cal

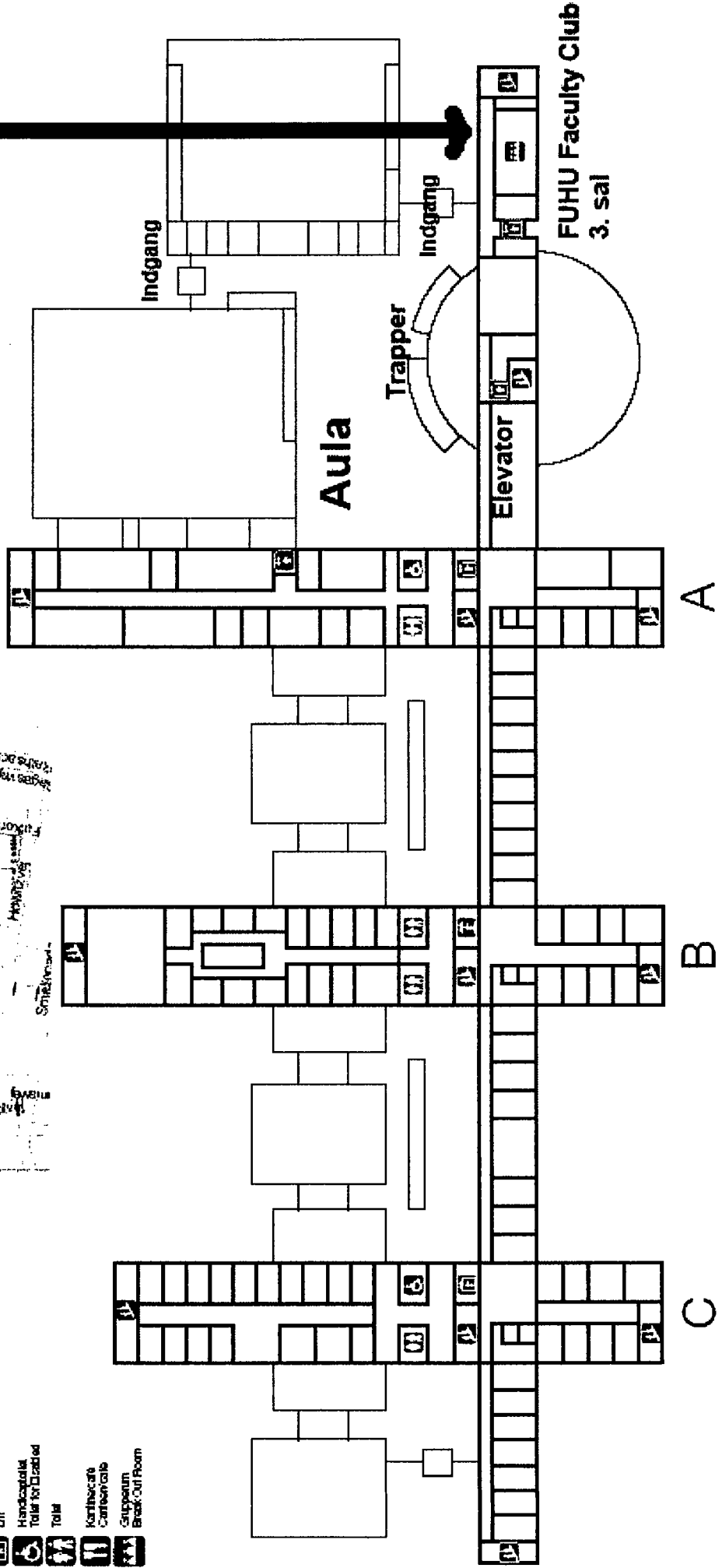

Handelshøjskolen i København
 Copenhagen Business School
 Solbjerg Plads 3
 2000 Frederiksberg

3. sal/Third Floor

Pressemøde Teatrets Dag
 Lokale: FUHU Faculty Club
 Solbjerg Plads 3, 3. sal
 2000 Frederiksberg

TEATERLOV.DK

Betænkning om Teaterloven

Afgivet af Den Selvbestaldede Teaterlovskommission, august 2008.

0. Kommissionens overordnede forslag

Kulturministeren og Folketingets Kulturudvalg opfordres til at arbejde for:

- at indgå en bred teaterpolitisk flerårsaftale i folketingsåret 2008/2009,
- at Folketinget med baggrund heri vedtager en ny teaterlov,
- med henblik på implementering gennem Finanslov for 2010

Til grund for en ny teaterlov lægges et teaterpolitisk helhedssyn, hvori de forskellige genrer, de enkelte teatre, organisationer og uddannelser udgør sammenhængende og gensidigt afhængige dele, der hver især beriger hinanden i et frodigt og frugtbart teaterlandskab, der også fremover skal sikres optimale udviklingsmuligheder. For teaterlovskommissionen er det væsentligt, at understrege, at loven skal sikre størst mulig kunstnerisk rummelighed.

- Egnsteaterordningen og de små storbyteatre slås sammen til en samlet støttestruktur. Kommuner med nye teaterinitiativer sikres 50% refusion i de første 8 år.
- Københavns Teater nedlægges som samlet organisation. De enkelte teatres bestyrelser overtager ansvaret for ansættelser og afskedigelser af ledelser. De enkelte teatre støttes af Scenekunstudvalget.
- Fusionen folketeatret.dk ophører og ordningen erstattes af et løbende samarbejde mellem to selvstændige teatervirksomheder med hver sin ledelse.
- Bevillingsansvaret for det turnerende voksenteater: p.t. folketeatret.dk, Den Jyske Opera og Peter Schaufuss Balletten varetages fremover af Scenekunstudvalget.
- Den nuværende statslige regulering af billetstøtteordningen afskaffes. De nuværende bevilninger tilfalder teatrene forholdsmæssigt ud fra hidtidigt forbrug. Teatrene har herefter frie rammer til at iværksætte publikumsfremmende aktiviteter på markedsvilkår.
- Det er afgørende for den fortsatte udvikling af teaterkunsten i alle dens afskygninger, at der over en fireårs-periode afsættes en stigende budgetramme med henblik på at sikre den fornødne innovation.
- Scenekunstudvalget styrkes, både gennem større ansvarsområde og gennem flere medlemmer.
- Bevillingsstrategien for tipsmidlerne ændres, således at midlerne indgår i Finansloven og at nuværende puljer overføres til Scenekunstudvalget.
- Anvendelse af almindelige moderne ledelsesredskaber som evalueringer og lederudvikling skal i udstrakt grad anvendes og systematiseres.
- Det er væsentligt, at Teaterloven afspejler det øgede internationale samvirke mellem kunstnere på alle niveauer. Gennem Teaterloven og dens institutioner kan det offentlige tilskynde til udveksling og etablering af nye produktionssamarbejder.

Indhold

0. Kommissionens overordnede forslag	1
1. Introduktion.....	3
2. Indledning.....	4
3. Teaterlove i Danmark	6
4. Teaterpublikum	8
5. De offentlige teaterbevillinger	10
6. Den offentlige teaterstruktur	13
7. Scenekunstudvalget	15
8. Bestyrelser og ledelse	17
9. Teaterlovens formål.....	19
10. Egnsteatre og små storbyteatre	21
11. Teatre med støtte fra Scenekunstudvalget.....	26
12. Børneteater.....	28
13. Turnerende teater	30
14. Landsdelsscener	32
15. Københavns Teater	34
16. Det Kongelige Teater og Kapel.....	36
17. Formidling og billetstøtte	39
18. Amatørteatret	44
19. Internationale relationer	45
Bilag A: Kommissorium.....	46
Bilag B: Baggrund.....	47
Bilag C: Pressemeddelelse	49
Bilag D: Kommissionens medlemmer	50
Bilag E: Teatrets Dag.....	51
Bilag F: Teatrets Dag, deltagere.....	52
Bilag G: Tipsbevillinger til teater 2004-2008.....	55
Bilag H: Formål med Statens teatre	56
Bilag I: Styring af Statens teatre	57
Bilag J: Teaterbestyrelser	58
Bilag K: Egnsteatre, marts 2008	64
Bilag L: Små storbyteatre, marts 2008	65

1. Introduktion

I januar 2008 etableredes Den Selvbestaltede Teaterlovskommission. Den havde besluttet sit eget kommissorium (se bilag A) og udsendte samtidig en introducerende tekst (se bilag B), samt en forklarende pressemeddelelse (se bilag C). Umiddelbart før pressemeddelelsen offentliggjorde initiativet, underrettede kommissionens forretningsudvalg Kulturministeren og de kulturpolitiske ordførere om arbejdets igangsætning og den forventede termin for dets afslutning.

Kommissionen har 7 medlemmer (se bilag D), der har afholdt 9 møder, ofte med indbudte gæster, der har orienteret om forskellige forhold inden for teaterlivet. Der er desuden afholdt en række fokusgruppemøder med personer med særlig indsigt i forhold til udvalgte teaterpolitiske områder.

Endvidere har kommissionens forretningsudvalg afholdt en længere række møder med enkeltpersoner, hvis erfaringer og synspunkter har kunnet indgå i kommissionens overvejelser.

Copenhagen Business School har ved sit Institut for Ledelse, Politik og Filosofi og dets Center for Kunst og Lederskab ved professor Ole Fogh Kirkeby fulgt kommissionens arbejde som et forskningsprojekt og som inspirerende partner. Instituttet har varetaget arbejdets sekretariatsfunktion og stod den 16. maj for afholdelsen af en Teatrets Dag med deltagelse af 115 personer med interesse for og ønske om at bidrage med input til kommissionens arbejde (se bilag E og F).

I sekretariatet på CBS har følgende medvirket:

- Sekretariatschef Henrik Hermansen.
- Studerende Kathrine Winge Müller.
- Studerende Joakim Kromann Rasmussen.
- IT-supporter Henrik Strube.

På grundlag af et økonomisk bidrag fra Dansk Skuespillerforbund har kommissionen kunnet få gennemført research og udarbejdet notater om faktuelle forhold inden for en række administrative funktioner i teaterlivet ved hjælp af Center for Anvendt Kultur ved direktør Ida Munk.

Kommissionens arbejde har delvis kunnet følges via www.teaterlov.dk, men det pressede arbejdsforløb har desværre vanskeliggjort en tilstrækkelig interessant, løbende opdatering. Hjemmesiden har været benyttet til at give en række input til arbejdet. Kommissionens betænkning vil ved sin færdiggørelse kunne downloades fra hjemmesiden til udgangen af 2009.

2. Indledning

Teaterloven har siden sin oprindelse haft en lidt usikker balance mellem det at være en kunst- og en erhvervsstøttelov. Den er i sin i dag eksisterende form udtryk for løsninger af en række uforudset opståede problemer, hvorved den har mistet en ønskværdig sammenhæng mellem teatrets forskellige aktører. Den omhandler for en stor del opretholdelsen af en række teaterinstitutioner, større og permanente, mindre og omskiftelige med driftsstøtte for en kortere år-række, samt i princippet enkeltudspil af projektkarakter. Dertil kommer nogle bestemmelser om forhold mellem stat og kommuner med hensyn til scenekunstens lokale udbredelse, samt dens formidling til publikummet, bl.a. ved billetkøbsordninger til reduktion af prisniveauet.

Teaterloven fastslår flere gange med let varierede formuleringer sine hovedformål, som er at sikre et omfattende alsidigt tilbud af scenekunst af høj kunstnerisk kvalitet med vægt på en stadig udvikling og fornyelse, og at scenekunst er et tilgængeligt tilbud til hele befolkningen. Den er samtidig en erkendelse af, at disse formål ikke vil kunne opfyldes uden statsligt engagement i scenekunstens vilkår for uddannelse, tilvækst, produktion og formidling på alle niveauer.

Teaterlovens formål og bestemmelser udmøntes via en række tilføjede aftaler, bekendtgørelser, administrative strukturer og tilskudsordninger, som ofte kan have en i teatrets processer mere indgribende indflydelse på dets arbejdsvilkår og resultater end loven i sig selv.

Hovedintentioner med Kommissionens forslag:

Den selvbestaltede kommission er i sine motiver til revisionsarbejdet drevet af en interesse for den kunstneriske kvalitet og fortsatte udvikling af det hele spektrum af dansk scenekunst og dens formidling. Det har først og fremmest ført den til at anlægge et helhedssyn på teaterfeltet, hvor alle over loven støttede aktører er underlagt en fælles opgave med hensyn til at bidrage til at realisere lovens kunstneriske formål.

Teaterlovens opbygning, begyndende med Det kongelige Teater, giver den en karakter af beskrivelse af et hierarki i kunstnerisk forstand med en sammenhæng mellem tildelte ressourcer og kunstneriske resultater. Kommissionen ser ikke noget principielt forhold mellem det enkelte sceneværk og dets ressourcer mht. dets kunstneriske kvalitet. Den aflæser derfor det tilsyneladende hierarki, som en fremstilling af formater i forhold til ressourcer, der er udtryk for forventninger til et omfang af repertoireudbud, særlig resourcekrævende scenekunstformer og først og fremmest gennemsnitlige formater. Kommissionen ønsker at medvirke til at nedbryde opfattelsen af loven som et hierarkisk system, forenkle den, styrke forståelsen af, at udvikling og fornyelse kan finde sted hvor som helst i teaterlandskabet og bør stimuleres der, hvor mulighederne viser sig.

Kommissionen lægger vægt på at påvise nødvendigheden af, at bevillingssystemet og dets administrative funktioner bliver mere gennemsigtige, at den faglige kompetence styrkes i beslutningssystemerne, at der skabes en adækvat balance mellem lovens formålsbestemmelse om udvikling, fornyelse og de tilførte ressourcer, især i forhold til vækstlaget.

I tråd med ønsket om at fokusere på loven som kunstlov lægger kommissionen først og fremmest vægt på vækstlaget som et felt til at danne impulser til udvikling og fornyelse af forståelsen af begrebet scenekunst i hele teaterlivet. Vækstlagets frie grupperinger og de mindre teatre med tilskudsstilsagn over kortere åremål besidder en særlig kunstnerisk energi i et kritisk-oppositionelt forhold til den allerede godtagne scenekunst. En målrettet stimulans af denne energi vil derfor være det mest betydningsfulde initiativ til at følge lovens kunstneriske formålsbestemmelser op. Forståelsen af vækstlaget som et rekrutteringsfelt for talenter, der siden vælger at arbejde i andre og større teatervirksomheder er en afledt gevinst, men ikke det der giver det dets essentielle betydning.

Kommissionen lægger vægt på, at diversitet i udbud og innovation lever af et stort og levende felt af beslutningstagere, og ser derfor med skepsis på teatersammenlægninger og koncern-dannelser, som ikke er en følge af kunstneriske visioner.

Kommissionen vil ikke hævde at have vendt enhver sten i det danske teaterlandskab, men har samlet sig om at fremstille og foreslå løsninger til de mere væsentlige teaterpolitiske knuder den har observeret. Efterfølgende argumenteres nærmere, afsnit for afsnit for de konklusioner, Kommissionen er nået til i forhold sine observationer.

3. Teaterlove i Danmark

Den første egentlige danske teaterlov blev vedtaget af Folketinget i 1962 med ikrafttræden fra 1963. 1963-loven angiver rammerne for mange af de elementer, som fortsat er væsentlige i Teaterloven. Loven gav mulighed for tilskud til landsdelsscener, kommunale teatre, rejsende teater, opera- og ballet, teateruddannelse, skolescenen og billetkøbsordninger. 1963-loven udvidede også det allerede eksisterende Teaterråds virksomhed.

Et væsentligt formål med 1963-loven var at "opretholde et rimeligt forhold mellem underholdningsteatret og det litterære teater".

1970-revisionerne

Teaterloven blev revideret i 1970. Her var hovedsigtet at øge bevillingerne, hvorfor Folketinget besluttede at etablere en række lovbundne tilskuds- og refusionsordninger, bl.a. blev de nye amtskommuner forpligtet til at bidrage til driften af landsdelsscenerne. Loven gav mulighed for at støtte centrale publikumsorganisationer, der kom et særskilt kapitel om amatørteater og børne- og ungdomsteatret fik sin egen paragraf, hvilket medførte stærk vækst indenfor dette felt.

I løbet af 1970'erne vedtog Folketinget en række væsentlige lovrevisioner. I 1973 vedtog man at etablere Den Landsdækkende Abonnementsordning, i 1976 blev 8 københavnske teatre samlet i Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene (nuværende Københavns Teater). Det Rejsende Landsteater etableredes i 1977. I 1973 fjernede Folketinget refusionsordningen for børneteatre - og reetablerede ordningen ved en ny lovrevision i 1976. I 1979 udvidede Folketinget støtteordningen til børne- og ungdomsteater med en egnsteaterordning, hvor refusionen af kommunale driftstilskud til egnsteatre steg fra 25 til 50%. Baggrunden for dette var bl.a. 1970'ernes decentrale tendenser med gruppeteatre med stærk lokal tilknytning. Paraplyorganisationen Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater blev oprettet i 1979 og refusionsordningen (50%) for kommunale institutioners køb af børneteaterforestillinger blev etableret.

Ny samlet teaterlov

I 1980'erne kom enkelte små lovændringer, som blandt andet styrkede eksperimenterende virksomhed på etablerede scener og justerede Teaterrådets sammensætning og beføjelser.

Småjusteringerne skete i forventning om en større lovrevision. I 1985 nedsatte Kulturministeren en lovforberedende udvalg. Udvalget afleverede betænkning 1132 i 1987, denne betænkning danner grundlaget for den samlede Teaterlov som blev vedtaget i 1990 med ikrafttræden fra 1991. 1990-loven er fortsat udgangspunkt for den nuværende Teaterlov - dog med adskillige ændringer siden. I 1990 indføjedes Det Kongelige Teater i loven, teatret havde siden 1935 været reguleret gennem egen lov. Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene blev omstruktureret til en ny såkaldt "pengeposemodel", der medførte større økonomisk selvstændighed for de enkelte teatre, men fjernelse af den hidtidige automatiske underskudsdekning. Refusionen til kommunerne for drift af egnsteatre blev af Folketinget ændret til en økonomisk fælles ramme på finansloven.

Justeringer siden 1990

I 1991 etableredes gennem loven en bestyrelse for Det Kongelige Teater og Kapel.

I 1994 blev reguleringen af egnsteaterrefusionen ændret, så endelig refusion ikke kunne overstige forskudsrefusion.

I 1996 blev egnsteaterrefusionen sat til 50% og ordningen med små storbyteatre etableret.

I 1999 blev loven vedrørende Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab ændret, således at styrelsen blev underlagt det daværende Hovedstadens Udviklingsråd. Folketinget tog stilling til, hvilke teatre der indgik i Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab "fra lovens ikrafttræden" og sikrede dermed Rialto Teatrets overlevelse.

I 1999 afgav et af Kulturministeren nedsat teaterudvalg betænkning 1373, heri blev bl.a. foreslået at der skulle oprettes et nyt turneteater, oprettes et teaterinformationscentrum og vedtages maksimumsgrænser for chefansættelser og forlængelse af egnsteateraftaler uden offentlige opslag. I den efterfølgende politiske behandling faldt forsløget på at vedtage en ny teaterlov.

I 2003 blev Kunstrådsloven vedtaget, hvilket førte til konsekvenser i Teaterloven. Beføjelser der tidligere havde været tildelt Teaterrådet blev overført til det nye Kunstråd med mulighed for delegering til fagudvalget for teater, senere kaldet Scenekunstudvalget.

I 2005 blev kommunalreformen udmøntet på teaterområdet gennem lovændring. Staten overtog ansvaret for landsdelsscenerne, Det Danske Teater og Den Jyske Opera. Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab blev statsligt og omdøbt til Hovedstadens Teater.

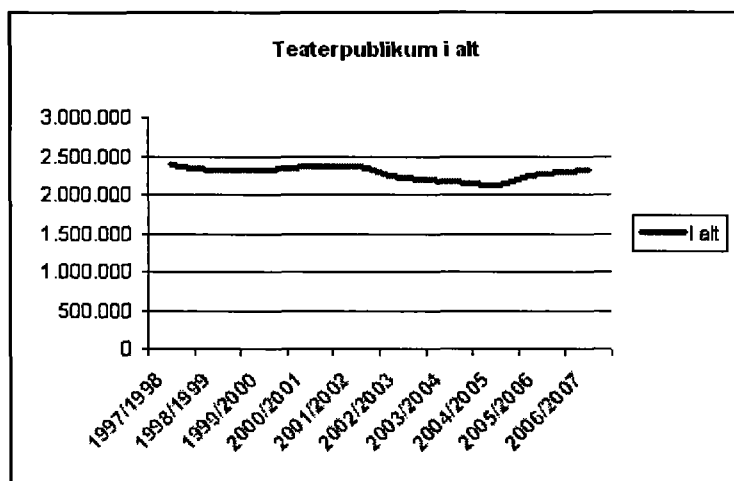
I 2007 blev Hovedstadens Teater ændret til Københavns Teater og Det Danske Teater til folke-teatret.dk.

I 2007 ændredes loven vedrørende egnsteatre. Der blev indført en række nye bestemmelser, herunder mulighed for at etablere kvalitetsudviklingsprojekter på egnsteatre og ansætte egnsteaterkonsulenter. En væsentlig ændring bestod desuden i, at den automatiske 50% refusion blev ændret til en rammebevilling med mulighed for lavere refusionsprocent til kommunerne.

4. Teaterpublikum

Indenfor de seneste ti år har antallet tilskuere til danske statsstøttede teatre nærmest været uforanderligt. I sæsonen 1997/1998 var det samlede tilskuertal 2.386.000, i sæsonen 2006/2007 var tilskuertallet 2.327.000. Undervejs var det i 2004/2005 faldet til 2.118.000 tilskuere. Ud fra periodens gennemsnit har den største afvigelse et enkelt år været 7%.

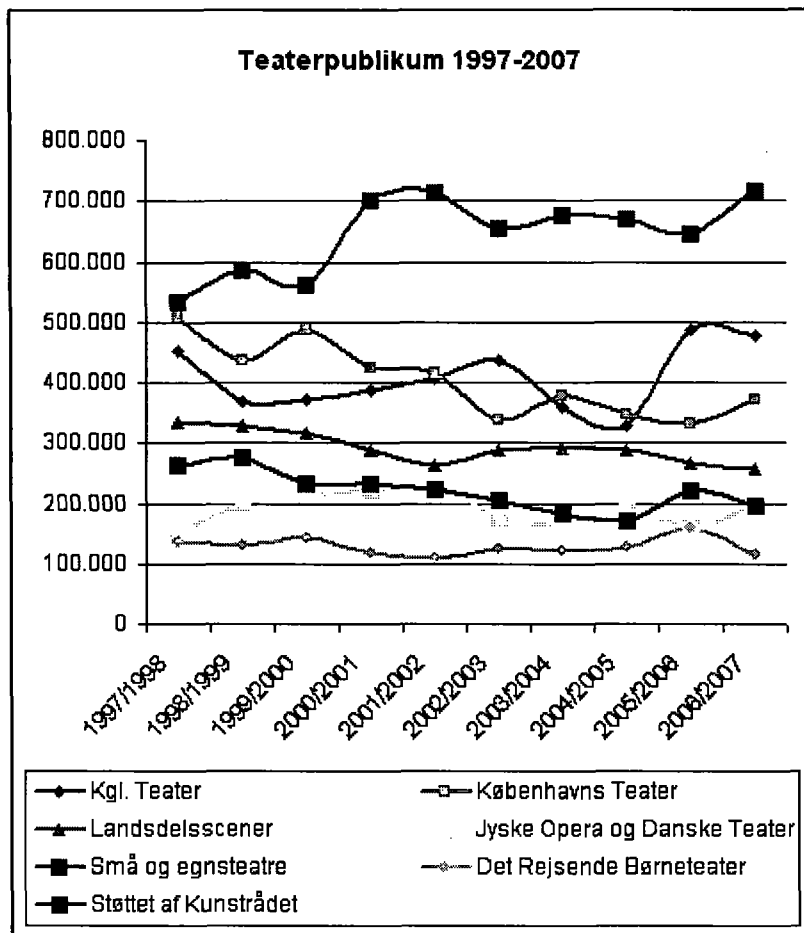
Næppe andre kultursektorer oplever tilsvarende stabil efterspørgsel. Der er reelt tale om godt 2 millioner individuelle beslutninger om at gå i teatret – trods en stigende mængde oplevelses-tilbud, events med store markedsføringsbudgetter, forudsigelser om de elektroniske mediers dominans og mange tendenskommentarer om teaterkriser.

I løbet af tiårsperioden er der dog sket ganske store forskydninger mellem de forskellige teaterområder. Især Københavns Teater (tidligere Det storkøbenhavnske Teaterfællesskab/Hovedstadens Teater) og de tre landsdelsscener i Århus, Odens og Aalborg har mistet terræn, hvorimod egnsteatre og små storbyteatre har vundet tilskuerandele.

Københavns Teater har fra 1997/1998 - 2006/2007 mistet 27% af tilskuerne. Denne tendens er helt entydig, men kan i høj grad forklares med lukning af enkelte teatre. Tilsvarende har de tre landsdelsscener samlet set mistet 24% (dog kun 17% hvis man sammenligner gennemsnittet af periodens tre første med periodens tre sidste år). Blandt de tre landsdelsscener har Odense været helt stabilt, hele tilbagegangen ligger i Århus og Aalborg. Aarhus Teater har mistet 42% (35% målt i tre-årsperioderne), Aalborg Teater har mistet 24% (15% målt i tre-årsperioderne).

Også teatrene støttet af Kunstrådet (tidligere Teaterrådet) har mistet publikum i tiårsperioden. Disse teatre har mistet 26% af publikum (tilsvarende 24% målt i tre-årsperioderne). Denne gruppe af (fra år til år) forskellige teatre mistede helt tydeligt publikum i 2002, hvor de blev ramt af hårde besparelser (de "frie" teatre under Scenekunstudvalget - tidligere Teaterrådet - var hårdest ramt, fordi man i Finansloven for 2002 valgte at lade besparelserne især ramme tilskudspuljer, hvorimod driftsbesparelserne var mindre).

Det Kongelige Teater har øget publikumstallet i perioden, især fra 2004/2005 til 2006/2007. Det skyldes dels store friluftsforestillinger dels åbningen af det nye operahus i 2005.

Egnsteatrene og de små storbyteatre er de teatre, der har høstet størst fremgang i den forløbne tiårsperiode. Fra 1997/1998 til 2006/2007 er den samlede fremgang for disse teatre hele 34%. Især i sæson 2006/2007 er fremgangen exceptionel for egnsteatrene. Sammenligner man gennemsnittet for periodens første tre år med gennemsnittet for periodens sidste tre år er fremgangen 20%, men stadig en markant fremgang. Den særligt store fremgang for egnsteatrene i 2006/2007 skyldes bl.a. etableringen af Gladsaxe Ny Teater.

Relativt er disse teatre steget fra at udgøre 22% af det samlede statsstøttede teatermarked i 1997/1998 til nu at udgøre 30% af tilskuertallet.

I samme periode er der sket en vækst i publikumssøgning til teatre uden offentlig støtte (eksempelvis revyer, store musicals). Denne vækst foreligger ikke statistisk beskrevet, men har åbenlyst ikke haft negativ betydning for de offentligt støttede teatre. Ifølge Danmarks Statistik trak de ikke-statsstøttede teatre i sæson 2006/2007 i alt knapt 640.000 tilskuere, et antal som er væsentligt større, hvis man indregner revyer m.v.

5. De offentlige teaterbevillinger

Den væsentligste bestemmelse af offentligt støttede teatres økonomi forekommer ved de årlige finanslove.

I Finansloven for 2008 gælder dette for teaterområdet:

Teater i alt	1.039,1
Det Kongelige Teater og Kapel	512,4
Den Jyske Opera og folketeatret.dk	57,6
Landsdelsscenerne i Aarhus, Odense og Aalborg	159,7
Københavns Teater	110,9
Egnsteatre	79,4
Små storbyteatre	16,7
Formidling af teaterforestillinger	72,8
Særlige teaterinitiativer*	9,1
Børneteater og opsøgende teater	15,4
Centrale publikumsorganisationer	1,0
Diverse tilskud til teaterformål	4,1

* Puljen særlige teaterinitiativer dækker over tilskuddet til Peter Schaufuss Balletten.

På finansloven er desuden afsat 92 mio. kr. til teaterformål under Kunstrådet. Foruden dette indgår eksempelvis nogle af udgifterne til små storbyteatre under andre konti (kulturaftaler). Finansloven giver et indtryk af størrelsesforholdene i tilskud til de forskellige områder, men lovens bevillingspraksis er ikke egnet til at sikre fuld gennemskuelighed.

Kommunerne har i 2008 budgetteret med samlede udgifter på 285 mio. kr. til teatervirksomhed. Dette er en stigning på 15 mio. kr. i forhold til 2007 (løbende priser). I perioden 1998 til 2006 steg de kommunale udgifter til teaterområdet med 48% (løbende priser).

Formater og ressourcer

De offentlige, totale bevillinger kan ansues som rammer for tilskud i forhold til de teaterområder, som udgør en opdeling af teaterfeltet i teaterloven. Dermed dannes et billede af nogle ressourcerammer inden for hvilke de enkelte grupperinger af teatre arbejder med hensyn til produktionsomfang, scenekunstformer og gennemsnitlige forestillingsformater.

Formater og ressourcer	Mio. kr.
Det kongelige Teater	500
Landsdelsscener	40-65
Københavns Teater-teatre	15-25
Schaufuss Balletten, folketeatret.dk, Den jyske Opera	10-35

Små storbyteatre	1-8
Egnsteatre	2-8
Voksenteatre driftsstøtte fra Scenekunstudvalget	1-3
Projekter støttede af Scenekunstudvalget	0,2-1

Ressourcerammerne for de enkelte teatre har været ensartede i længere perioder og som sådan fastholdt den kunstneriske aktivitet både med hensyn til formater og mangfoldighed. Fastholdelsen har over tid betydet, at arbejdsbetingelserne er svækket, idet en række omkostninger, som transport til turné, forskellige tjenesteydelser, formidling og markedsføring, pålagte pensionsordninger og administrative opgaver fra tilskudsgiveres administrationer, er steget mærkbart. I dag er det således inden for alle ressourcerammerne, at sådanne stigende omkostninger må afbalanceres inden for selve hovedopgaven, den kunstneriske produktion. D.v.s., at de administrative funktioner forholdsmæssigt bliver dyrere over for en i forhold til formater og scenekunstens udvikling skrumpende produktion.

Teatrenes tipsmidler

Ud af Tipstjenestens overskud går en på forhånd defineret andel til Kulturministeriet (ca. 66%), omkring 25% af dette anvendes til den bredt formulerede almene tipspulje. Denne pulje udgør årligt ca. 260-270 mio. kr.

Disse midler uddeles hvert år. Det sker gennem en indstilling fra Kulturministeren til Folketingets Finansudvalg. Sædvanligvis godkendes Kulturministerens indstilling i april måned.

For de involverede kulturinstitutioner medfører dette, at de først kender deres endelige budgetvilkår i løbet af april-maj måned. I mange tilfælde betragtes det som formalia, faste modtagere budgetterer reelt ud fra de forbeholdne tilsagn de har modtaget fra ministeriet. En del instanser føler sig derimod forpligtede til at være tilbageholdne med anvendelse af de forventede bevilligede midler; det gælder i særdeleshed de instanser som er en del af den statslige bevillingsprocedure, eksempelvis Scenekunstudvalget. Det medfører, at en række tilskudsordninger må justere årsbudgettet langt inde i året. Derved kommer disse instanser til at fremstå unødigt forsinkende i forhold til ansøgere behov for udmeldinger, de kan basere sæsonplanlægningen på.

De fleste af de midler, der tildeles teaterområdet har nogenlunde fast karakter (jf. bilag G: Tipsbevilling teater 2004-2008).

Det faste tilskud til folketeatret.dk (tidligere Det Danske Teater) er på forhånd indregnet som indtægtsbevilling i Finansloven. De ny puljer i 2008 til henholdsvis egnsteatre og Peter Schaufuss Balletten er ligeledes indregnet som indtægtsbevillinger i Finansloven for 2008.

Proceduren omkring tipsbevillingerne giver Kulturministeriet og derved kultursektoren den fordel, at man i løbet af finansåret kan foretage justeringer og tilpasninger i forhold til konkrete behov. De ganske faste puljer og beløb til disse på teaterområdet giver dog ikke belæg for at hævde, at tipsmidlerne anvendes til sådanne konkrete vurderinger af pludseligt opståede behov.

Omvendt giver proceduren omkring tipsbevillingerne den ulempe, at midler til teaterområdet ikke prioriteres samlet i forbindelse med Finansloven. Dermed bliver prioriteringerne indenfor

teaterområdet mindre gennemskuelige. Samtidig har puljerne den ulempe, at man – på trods af strukturreformens intentioner om entydige bevillingsveje – får flere bevillingsinstanser. Det gælder eksempelvis for puljen til Moderne dans, idet hovedvægten af Statens indsats på dette område stammer fra tipsmidlerne og administreres af Kunstrådets Scenekunstudvalg.

For såvel offentligheden som teaterområdets aktører gælder, at de puljer som administreres af Kunstrådet er mere transparente end de puljer som administreres af Kulturministeriet.

Ud fra Kommissionens ønske om at styrke Statens muligheder for helhedsvurdering af indsatsen på teaterområdet, foreslås at bevillingsstrategien for Tipsmidlerne ændres, således at midlerne indgår som et element i Finansloven.

Herved vil man opnå:

- samtidig i bevillinger,
- øget gennemskuelighed,
- mulighed for strategisk prioritering af midlerne.

I forlængelse af Kommissionens øvrige anbefalinger foreslås, at midlerne overføres til de puljer der administreres af Kunstrådets Scenekunstudvalg.

6. Den offentlige teaterstruktur

Siden den første egentlige teaterlov fra 1963, har det offentlige haft behov for at strukturere styringen af og støtten til teatre. Den offentlige støtte har primært været varetaget af Staten, men både kommuner og amter har haft skiftende roller i teaterstøtten. Efterhånden som offentlige forvaltningsstrukturer er ændret, er dette tilpasset styringen af teatrene. Senest har strukturreformen ført til at en række opgaver er flyttet fra kommuner og amter til Staten.

Også ændringer i teaterlivet, publikumsvaner m.v. har ført til ændrede offentlige strukturer. Eksempelvis førte økonomiske vanskeligheder blandt en række københavnske teatre i begyndelsen af 1970'erne til etableringen af institutionen Den storkøbenhavnske Landsdelsscene, nu Københavns Teater, til at varetage den offentlige styring af disse teatre.

I skematisk form kan statens styring af teatre opstilles således:

Statens væsentligste styringsgrundlag er:

- Teaterloven
- Finansloven
- De årlige tipsbevillinger

Staten styrer teatre gennem:

- Økonomiske bevillinger
- Resultatkontrakter
- Bestyrelsesudpegning
- Ledelseskrav

Den statslige organisation består af:

- Kulturministeriet
- Kunstrådet/Scenekunstudvalget
- Kunststyrelsen
- Refusionsudvalg børneteatre etc.

Kulturministeriet varetager:

- Det Kongelige Teater
- Københavns Teater
- folketeatret.dk
- Den Jyske Opera
- Århus Teater
- Odense Teater
- Ålborg Teater
- Peter Schaufuss balletten
- (Dansk Danseteater)

Kunstrådet/Scenekunstudvalget varetager:

- Egnsteatre (sammen med kommunerne)
- Små storbyteatre (sammen med kommunerne)

- Drifts- og produktionsstøtte til nogle mindre teatre
- Støtte til enkeltprojekter
- Godkendelse af teatre til billetstøtte

Kunststyrelsen varetager:

- Sekretariat for Kunstrådet/Scenekunstudvalget og Refusionsudvalget
- Tilskudsforvaltning
- Administration af international kulturudveksling
- Tilsyn med landsdelsscener m.v.
- Administration af billetkøbsordning
- Information og dokumentation

Refusionsudvalget varetager:

- Godkendelse af refusionsberettigelse af forestillinger for børn og opsøgende teater

Styringsredskaber

Af bilag H fremgår, hvilke formål Staten tillægger de enkelte teatre. Der kan af dette ses, at de samme hensigter, eksempelvis fornyelse eller dansk dramatik, i forskellige lovrevisioner er udtrykt på varierende måde.

Kommissionen anbefaler, at disse formålssætninger for de enkelte teatre fjernes og erstattes af den udvidede formålsparagraf for hele teaterloven.

Et forslag til en sådan ny formålsparagraf er beskrevet i kapitel 8.

Af bilag I fremgår, hvilke redskaber Staten anvender for at sikre, at de enkelte teatre dels lever op til de angivne formål dels har en drift der i øvrigt svarer til hensigterne. Også her kan man se forskelle i formuleringer og anvendte modeller for bestyrelsessammensætning, som ikke i alle tilfælde forekommer at være indlysende begrundet.

Kommissionen anbefaler, at krav til bestyrelsessammensætning og hvem der udpeger revideres.

For nærmere beskrivelse af kommissionens anbefalinger vedrørende bestyrelses og ledelsesarbejde henvises til kapitel 8.

7. Scenekunstudvalget

Kunstrådets Scenekunstudvalg er det vigtigste forum for en løbende teaterfaglig vurdering af dele af scenekunstmrådet i Danmark. Udvalget afløste det tidligere Teaterråd, som det centrale teaterfaglige organ, udpeget for 4 år ad gangen. Udvalget har kompetence i forhold til en række områder af mindre teatervirksomheder og frie grupperinger, som løbende vurderes med hensyn til kunstnerisk kvalitet i forhold til at opnå tilskud. Scenekunstudvalgets muligheder begrænses af et uafbalanceret forhold mellem antallet af stadigt indkomne talentfulde og støtteværdige ansøgninger og de midler udvalget har til rådighed. Scenekunstudvalget er også ansvarlige for støtte til nye scenekunstmråder, som fx. moderne dans.

Scenekunstudvalget rådgiver desuden kommuner med hensyn til etablering og drift af egnsteatre. Dette er skærpet med ansættelsen af 3 egnsteaterkonsulenter, der dels skal rådgive de enkelte teatre om udviklingsmuligheder, dels har mulighed for at indstille til Scenekunstudvalget, at statsrefusion til et egnsteater af kvalitetsmæssige grunde skal ophøre.

Scenekunstudvalget kan i forhold til små storbyteatre høres af de pågældende kommuner, der dog ikke er bundet til at følge de råd, de eventuelt måtte have bedt om.

Scenekunstudvalget har en række mindre funktionsområder, som tildeling af støtte til teknisk udstyr og biler til transport for turnerende teatre og støtte til international virksomhed. Væsentligst er udvalgets støtte til drift og produktion, fordi det er her udvalget kan prioritere hvilke dele af det ikke-etablerede professionelle teaterliv der skal have mest gunstige udviklingsmuligheder.

Scenekunstudvalget er i Teaterloven ikke nævnt eksplicit, idet lovens beføjelser er tillagt Kunstrådet. Den kompetence der i dag er tillagt Scenekunstudvalget beror på videredelegering fra Kunstrådet i henhold til Kunstrådslovens § 4 stk. 2.

Kommissionen anbefaler, at den reelt gennemførte delegering fra Kunstrådet til Scenekunstudvalget udmøntes i loven, således at uklarheder om kompetencefordelingen formindskes. Ligesom det anbefales, at muligheden for at bruge Kunstrådet som appelinstans afskaffes.

Foruden at Scenekunstudvalget er tillagt ovennævnte tilskuds- og driftsopgaver, har Scenekunstudvalget i henhold til teaterlovens §17 mulighed for på " eget initiativ behandle spørgsmål vedrørende dansk teaterliv og fremsætte udtalelser herom".

Denne "kan"-mulighed giver udvalget mulighed for at ytre sig, men ikke ansvar for at forholde sig til udviklingen i helheden i dansk teater.

Kommissionen foreslår, at Kunstrådets Scenekunstudvalg får til opgave at fastholde et heldssyn på dansk teaterliv. Dette kan ske ved:

- at udvalget tillægges væsentligt større ansvar og beføjelser end i dag
- at udvalget inddrages som aktiv part i forbindelse med de 4-årige politiske teateraftaler,
- at selve udvalget styrkes med flere medlemmer,

Scenekunstudvalget pålægges tillige forpligtelser til:

- at sikre systematiske evalueringer af dansk scenekunst
- at sikre information og kommunikation mellem offentligheden, teatrets organisationer, politikere, forskere, studerende og kunstnere
- at have ansvar for dokumentation om teater og anden scenekunst. Det kan ske gennem databaser, internet og bibliotek.
- at etablere forskning og research omkring scenekunst og formidling af dette
- at igangsætte debatskabende aktiviteter om scenekunst
- at sikre struktureret internationalt samarbejde og erfaringsopsamling af dette.

Blandt de nye opgaver som et styrket Scenekunstudvalg foreslås varetage er:

- Bevillingsansvar for de tre turnerende voksenteatre: p.t. folketeatret.dk, Den Jyske Opera og Peter Schaufuss Balletten (se kapitel 13)
- Bevillingsansvar for teatre tilknyttet hidtidige Københavns Teater (se kapitel 15)

I forbindelse med de udvidede opgaver for Scenekunstudvalget udbygges Scenekunstcentret således at det til fulde kan servicere og gennemføre de ønskede opgaver, herunder ved ansættelse af udviklingskonsulenter.

Allerede med Scenekunstudvalgets nuværende arbejdsområder vil det være en fordel, hvis medlemmerne udpeges i god tid og forud for tiltrædelse styrkes ved professionelt tilrettelagt introduktion. Det kan omfatte gældende love og andre bestemmelser, herunder administrative forhold.

Kommissionen anbefaler, som konsekvens af den udvidelse af Scenekunstudvalgets arbejdsfelt der foreslås, at en sådan introduktion prioriteres.

Evaluering

I snart sagt alle såvel offentlige som private organisationer gennemføres i disse år systematiseringer af evalueringsformer. I kultursektoren synes der at være en iboende bekymring ved evalueringer, idet der er en generel antagelse af, at det dermed kun bliver publikumstal som "tæller".

Kulturpolitiske beslutningstagere, såvel politikere som faglige råd, har nem tilgang til publikumstal. Derimod savnes systematisk tilgang til brug af evalueringer. Århus Kommunes Kunstfaglige Råd har gennem en årrække arbejdet med systematiseret og stringent evalueringspraksis som også indebærer evaluering af den kunstneriske kvalitet.

Kommissionen anbefaler, at Kulturministeriet kraftigt prioriterer at styrke evalueringskulturen for scenekunsten. Dette vil indebære, at såvel Scenekunstudvalget som Kulturministeriet udarbejder og gennemfører strategier for fremtidig evalueringspraksis af al støttet scenekunst.

Det er Kommissionens opfattelse, at en sådan strategi kun kan lykkes ved afsættelse af både midler og organisatoriske ressourcer på linje med de evalueringsinitiativer der eksempelvis er taget indenfor Undervisningsministeriets ressort.

8. Bestyrelser og ledelse

Bestyrelser

Historisk set har teaterbestyrelseres rolle ændret sig, ligesom øvrig bestyrelsesvirksomhed indenfor kultursektoren. Tidligere var teaterbestyrelser ofte i realiteten valgt og udpeget af ledelsen. I takt med samfundets stigende krav til bestyrelsesansvar, har teaterbestyrelseres rolle også ændret sig fra "backing" til "strategi".

På andre, mindre teatervirksomheder er bestyrelsen en selvsupplerende, frivillig og engageret personkreds, der ud over sin forvaltning af sædvanligt bestyrelsesansvar, herunder ansvar for at tilrettelægge virksomhedens drift, fører en løbende diskussion med teaterledelsen om virksomhedens strategier.

Til de større teatre har man gennem teaterloven og bekendtgørelser stillet krav om sammensætningen, typisk at bestyrelser skal repræsentere "juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt". Man synes dog ikke at have truffet foranstaltninger i retning af at opfylde de krav som er stillet i Kulturministeriets rapport "Anbefalinger for god ledelse af større kulturprojekter".

For Kommissionen er det væsentligt, at bestyrelsesarbejdet sker i en fælles og rummelig dialog. De nuværende krav til bestyrelseskvaliteter kan give indtryk af, at der skal sidde enkeltpersoner som nærmest kan fungere som konsulenter på vanskelige felter. Hvis den strategiske dimension skal styrkes i bestyrelserne er det nødvendigt, at sammensætningen beskrives bredere.

Det er Kommissionens opfattelse, at landsdelsscenerne, der er blevet statslige efter kommunalreformen, bør styrke den lokale tilknytning. Dette kan ske ved at flertallet af bestyrelsesmedlemmer udpeges af lokale myndigheder.

Bestyrelsen er virksomhedens øverste ledelse og har sædvanligt bestyrelsesansvar for driften. Bestyrelsen er ansættelsesmyndighed i forhold til teatrets ledelse. Bestyrelsen deltager løbende i overvejelser med teaterledelsen om strategier i forhold til scenekunstens udvikling, det omgivende samfund og den globale virkelighed. Som en sikring af teaterledelsens maksimale, kunstneriske frihed udarbejder bestyrelsen sammen med ledelsen evalueringskriterier med basis af en enighed om produktionens målsætninger.

Teaterbestyrelser, der helt eller delvis udpeges og beskikkes af hovedtilskudsgiver for perioder af 4 år, kan kun genbeskikkes for én periode mere.

Teaterledelse

Kommissionen foreslår, at ledere ved større institutionsteatre altid åremålsansættes for maksimalt 4 år ad gangen, således at ansættelsesperioden er forskudt i forhold til bestyrelsesflertallets udskiftning.

Forud for disse åremålsansættelser skal foreligge offentlige og åbne opslag. Disse opslag skal senest foretages 1½ år før udløb af eksisterende åremålsaftaler med ansættelse senest 1 år før tiltrædelse, så nye ledelser får reelle muligheder for at planlægge og skabe den udvikling der ønskes.

Kommissionen har drøftet modeller for maksimal ansættelseslængde ved samme teater, men er frafaldet dette ud fra kommissionens ønske om at styrke bestyrelsernes ansvar og beføjelser. Kommissionen forudsætter ovennævnte samtidige udskiftning af hele bestyrelser og at der etableres evalueringsredskaber og -praksis, så bestyrelser har professionelle vurderingsvilkår.

Teaterledelsen skal besidde scenekunstneriske, administrative og ledelsesmæssige kompetencer og skal være i stand til at redegøre for sine visioner på disse områder med henblik på repertoire, personale og scenekunstens udvikling. Redegørelsen er grundlaget for aftaleforholdet og sikringen af et overensstemmende syn på teatervirksomhedens som basis for bestyrelsens og ledelsens samarbejde, der også omfatter udarbejdelsen af et sæt fælles evalueringskriterier. En gang årligt bør ledelse og bestyrelse evaluere karakteren af deres fælles samspil.

Ifølge Teaterlovens §31 skal den offentlige hovedtilskudsyder godkende ansættelser af teaterledelse og de vilkår, der gælder for ansættelsen.

Historisk set har denne bestemmelse kun været relevant for større institutionsteatre, hvor der nu er etableret bestyrelser udpeget bl.a. af hovedtilskudsyder. Kravet om efterfølgende godkendelse af teaterledelse forekommer således unødigt bureaukratisk.

Kommissionen foreslår, at Teaterlovens nuværende §31, stk. 1 bortfalder.

9. Teaterlovens formål

Lovens formål er i gældende lov formuleret således:

"§ 1. Lovens formål er at fremme teaterkunst og teaterkultur i Danmark".

En formulering, som kan siges at være meget åben, men ikke markerer nogle bestræbelser eller mål for opfyldelse af formålet. I forbindelse med beskrivelse af lovens forhold til en række teaterinstitutioner lægges der med lidt varierede formuleringer vægt på, at de skal medvirke til scenekunstens udvikling og fornyelse bl.a. gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer. I beskrivelsen af Den jyske Opera, Det danske Teater (senere fusioneret med Folke-teatret i København som folketeatret.dk) og Peter Schaufuss Balletten i Lov nr. 519 af 21/06/2005 § 5, gøres det til en klar forudsætning, idet Staten kan yde tilskud til dem "såfremt institutionerne som led i deres virksomhed medvirker til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer".

Kommissionen finder, at denne markering af, at Staten i sin kulturpolitik lægger vægt på en fortløbende udvikling og fornyelse af scenekunsten, er i overensstemmelse med en i al kunst indbygget kraft og som sådan en betydningsfuld overskrift for en kulturpolitik for scenekunst og teaterkultur i samfundet.

Kommissionen vil derfor foreslå, at dette gøres til det overordnede formål for Statens forhold til al støttet scenekunst og dermed en værdsat opgave for alle led i det danske teaterlandskab, men også en opgave, der har behov for en forståelse af, at udvikling, som i videnskab, erhvervsliv m.v., behøver risikovillige ressourcer til at afprøve udviklings- og fornyelsesmuligheder.

Kommissionen ønsker mere præcist at argumentere for sit forslag til ændring af lovens formålsbestemmelser og vil derfor undtagelsesvis fremlægge følgende forslag til egentlig lovtekst:

§ 1. Lovens formål er at fremme en omfangsrig og alsidig professionel scenekunst af høj kunstnerisk kvalitet, der kan være et kulturtilbud til hele befolkningen. Der skal lægges særlig vægt på at styrke en fortsat udvikling af dens udtryksformer og danske værker, samt at sikre scenekunstens formidling.

Stk. 2. Over Teaterloven støttes eller kan støttes teaterinstitutioner, projekter og andre initiativer, der kan medvirke til at opfylde lovens kunstneriske formål med hensyn til kvalitet, diversitet, udvikling og formidling, herunder, ud over teaterudvekslinger med udlandet, en udbygning af de internationale samarbejdsrelationer, der især kan bidrage til fornyelse og udvikling. Desuden kan seriøst arbejdende amatørteatre og deres centrale organisationer støttes.

Stk. 3. Den kunstneriske uafhængighed sikres ved, at teaterledelser har ret til frit og uafhængigt at træffe beslutninger om repertoire, engagementer og øvrige kunstneriske spørgsmål uden indskrænkninger fra teaterbestyrelser eller offentlige tilskudsgiveres side.

Stk. 4. Kunstrådets Scenekunstudvalg, med et særligt ansvar for en fortsat udvikling af scenekunsten i landet, træffer afgørelse om hvilke sceniske udtryksformer, der kan støttes som medvirkende til opfyldelse af lovens formål.

Det er Kommissionens opfattelse at, med en sådan formulering af Teaterlovens kunstneriske målsætning kan senere beskrivelser af nogle institutioners repertoire forpligtelser med fordel udelades. Alle større teatervirksomheders kunstneriske ledelser vil som en nødvendighed være opmærksomme på alle eksisterende repertoirekilder, herunder tidligere tiders værker.

Kommissionen er opmærksom på, at bestemmelsen i det foreslåede stk. 3 i forslag til en generel formålsparagraf for teaterloven ikke omfatter den dispensationsmulighed til at gribe ind, der i gældende lov er tillagt Kulturministeren. Baggrunden for den foreslåede ændring er dels, at Kommissionen bekendt er denne mulighed aldrig anvendt, dels at med kommunalreformen er et stort antal af landets større teatre blevet statslige teatre, hvis bestyrelser beskikkes af ministeren, der også udpeger bestyrelsesformændene. Derved svækkes for disse teatre beskyttelsen af den kunstneriske uafhængighed, som er bestemmelsens formål.

10. Egnsteatre og små storbyteatre

Blandt kategorierne af forskellige teaterformer er gruppen af egnsteatre og små storbyteatre den, der samler størst publikum. I sæsonen 2006/2007 trak disse teatre i alt 717.000 tilskuere, 30 % af det samlede publikumstal til offentligt støttede teatre.

Egnsteatrene blev optaget i teaterloven i 1979, oprindeligt i hovedsagen som børneteater og opsøgende teater. Der var en øget kommunal interesse for feltet og der var et statsligt ønske om at bakke op om denne interesse ved at animere kommunerne gennem automatisk statslig refusion. I 1979 hævede man refusionen fra de hidtidige 25 % til 50 % for at bidrage yderligere til den geografiske spredning af teaterudbuddet.

Blandt de egnsteatre som fik støtte, da 1979-loven trådte i kraft, var: Det lille Teater, Marionetteatret, Teaterbutikken, Jan Zangenbergs Teater, Jytte Abildstrøms Børneteater, Turnus, Comedievognen, Høje-Tåstrup Egnsteater, Ishøj Teater, Masken, Banden, Møllen, Odin Teatret, Team Teatret, Svalegangen, Filuren, Gruppe 38 og Jomfru Ane Teatret. De fleste af disse teatre var meget unge i 1980, men er fortsat levende scener.

I 1990 besluttede Folketinget at rammestyre egnsteatrene, hvorved refusionen til kommunerne blev variabel, afhængig af Finansloven. I 1996 genindførte Folketinget den automatiske refusion på 50%, men etablerede samtidig kategorien små storbyteatre. Der var tale om teatre, som varetog de samme opgaver som egnsteatrene, men var beliggende i en af de fem storbykommuner: Københavns, Frederiksberg, Odense, Aalborg og Århus kommuner. De små storbyteatre blev omfattet af rammestyring. Dertil kom en nyt statsligt krav til kommunerne, om at de skulle indgå flerårige aftaler med både egnsteatre og små storbyteatre.

I 2006 besluttede Folketinget endnu engang at indføre rammestyring for egnsteatrene (dette er dog suspenderet for så vidt angår finansåret 2008).

Egnsteatre, status 2008

I alt 33 teatre (se listen over egnsteatre, bilag K) opfylder marts 2008 kriterierne for at beliggenhedskommunerne kan modtage statsrefusion.

For at opnå status som egnsteater skal følgende opfyldes:

Kriterier: Ved et egnsteater forstås et professionelt producerende teater, der udbyder forestillinger hen over teatersæsonen, og som har hjemsted uden for København, Frederiksberg, Odense, Århus og Aalborg Kommuner.

Krav: Et egnsteater skal have minimum 2 produktioner årligt, et fast spillested, lokal forankring og være finansieret helt eller delvis af en eller flere kommuner.

Opgaver: Et egnsteaters primære opgave er at producere teater for voksne, børn og unge, danseteater, musikteater, opera, performanceteater eller eksperimenterende teater. Turnévirk-somhed kan indgå i egnsteatrenes aktiviteter, men en del af virksomheden skal være statio-

nær. Egnsteatrene skal endvidere bidrage til at udvikle scenekunsten i det lokalmiljø, de er forankret i.

Man ønskede hermed at understrege vigtigheden af at egnsteatrene er et kommunalt støttet lokalt kulturhus, der fungerer på professionelle vilkår, samtidig med at man modvirkede spekulation i etablering af egnsteatre i forbindelse med enkeltstående forestillinger.

Godkendelse: Kunstrådets Scenekunstudvalg afgør, om et teater kan karakteriseres som et professionelt producerende teater og i øvrigt opfylder kravene til et egnsteater. Kunstrådets Scenekunstudvalg rådgiver kommuner og egnsteatre i spørgsmål vedrørende egnsteateraftaler, både når aftalerne skal indgås og i løbet af aftaleperioden. Fra 2008 påhviler denne opgave de dertil ansatte egnsteaterkonsulenter. Kommunerne skal godkende vedtægter og budgetter for teatret.

Små storbyteatre, status 2008

I alt 22 teatre (Se bilag L, Liste over små storbyteatre) opfylder kriterierne for at beliggenhedskommunerne kan modtage tilskud.

Kriterier: Kriterierne for at være et lille storby teater er formuleret kortfattet: "teatre, der udøver professionel teatervirksomhed med hjemsted i de i § 1 nævnte kommuner, og hvis drift helt eller delvist finansieres af kommunerne." (Bekendtgørelse af 28.6.1996)

Krav: Teatrene skal fungere som et supplement til landsdelsscenerne og Københavns Teater og dermed bidrage til at sikre et alsidigt teaterudbud i de store bykommuner.

Godkendelse: Kunstrådets Scenekunstudvalg afgør, om teatret opfylder de krav, der stilles til professionelt teater.

Kunstrådets Scenekunstudvalg følger udviklingen af de små storbyteatre og bistår kommunerne ved indgåelse af aftalerne med teatrene. Udvalget skal kommentere aftaleudkast mellem teatre og kommune. Kommunerne skal godkende vedtægterne for teatret.

Bestemmelserne om egnsteatre sammenholdt med bestemmelserne om små storbyteatre – kriterier, krav, godkendelse.

Kriterierne for egnsteatre og små storbyteatre er for så vidt ens, idet det drejer sig om, at teatrene skal være henholdsvis professionelt producerende teatre og professionel teatervirksomhed.

Der er mere specifikke krav til egnsteatrene, idet de skal have mindst 2 produktioner årligt. De kan producere teater for voksne, børn og unge, danseteater, musikteater, opera, performance-teater eller eksperimenterende teater. Denne brede definition understreger, at det er den enkelte kommune, der afgør hvilken slags lokalt teater, man ønsker. Det er Kommissionens opfattelse, at det ikke vil volde små storbyteatre vanskeligheder at opfylde disse specifikke krav stillet til egnsteatrene.

For begge typer teatre gælder det, at de skal have et fast spillested, henholdsvis at en del af virksomheden skal være stationær.

Den lokale forankring sikres på begge områder ved, at det altid er den enkelte kommune(r), der afgør om de ønsker et lokalt teater, og hvilket økonomisk niveau teatret skal virke ved ligesom det er kommunen der godkender teatrets vedtægter..

Små storbyteatre finansieres af en af de fem storbykommuner, mens egnsteatre kan være finansieret af en eller flere kommuner.

For begge teatertyper gælder, at Kunststyrelsens Scenekunstudvalg, skal afgøre, om teatrene opfylder kravene til at være et professionelt teater.

I den seneste lovændring har egnsteatrene fået et kunstnerisk rådgivende lag lagt ind mellem sig og Kunstrådet, idet der er ansat tre egnsteaterkonsulenter, Disse konsulenter hovedopgave er "at følge udviklingen på de enkelte egnsteatre og bidrage til udvikling og kvalitet på teatrene. Konsulenterne, kan desuden indstille til Kunstrådet, at statsrefusionen bør ophøre." Egnsteaterkonsulenterne fordeler endvidere tilskud til kvalitetsudviklingsprojekter (lov 460 23.7.2007).

I forbindelse med den bistand, der ydes af Kunstrådets Scenekunstudvalg og dets egnsteaterkonsulenter ved indgåelse af aftale (om og) med teatrene, indgår også muligheden for gensidigt at informere om den planlagte strategi i forhold til udbetaling af udviklingsmidler og projektstøtte fra ministeriet og kommunerne til de enkelte teatre i kommunerne. Denne funktion, egnsteaterkonsulent-ordningen, findes ikke tilsvarende for de små storbyteatre. Her bistår kommuner og teatre alene af Kunstrådet vedrørende udfærdigelse af aftaler mellem parterne.

Egnsteatrenes økonomi

For egnsteatrene har hidtil været gældende, at tilskuddet gives som refusion af max. 50 % af det kommunale tilskud. For 2008 er der fastlagt 50 % i tilskud. Tilskuddet gives under forudsætning af at der foreligger en 4-årig aftale med teatret. (Kommunens tilskud skal ligge i et interval på mellem 2,55 og 7,83 mio.kr., hvoraf huslejen højst må udgøre 15 %.)

Der er med den seneste bekendtgørelse (december 2007) lagt en ramme, et loft for, hvor store statens samlede udgifter hertil kan blive. Rammebevillingen betyder, at refusionsprocenten generelt falder fra 2009, idet der dog er taget højde for en tilvækst på tre egnsteatre ved en ekstrabevilling og en anden ekstrabevilling på 4,5 mio. kr. for 2008 sikrer endnu i dette år en refusionsprocent på 50. Med udgangen af 2008 står 8 egnsteatre for at skulle genforhandle deres aftaler med deres hjemkommuner med det udgangspunkt, at refusionsprocenten da vil være reduceret. Hvis der på landsbasis oprettes flere egnsteatre vil det gennemsnitlige stats-tilskud til egnsteatrene falde. I så fald må den kommunale del af finansieringen øges for at opretholde niveauet, eller der må træffes beslutning om en reduktion af egnsteateraktiviteterne.

Små storbyteatres økonomi

Hermed er egnsteatrene reelt kommet i samme situation som små storbyteatre, for hvem rammebevillingen blev indført i 1996. Betingelsen for tilskuddet til små storbyteatre er, at kommunen indgår en aftale på mindst 3 år med teatret, idet statens tilskud til den enkelte kommunes teatre fastsættes i en 4-årig aftale. Statens tilskud kan ikke overstige det kommu-

nale tilskud. Også her udbetales tilskuddet til teatrene fra staten via det kommunale budget. Teatret skal anvende budget- og regnskabsmodellen, samt revisionsinstruks efter Teaterloven og Kunststyrelsens vejledning.

For kommuner med små storbyteatre er vilkårene, at staten i forhold til sit tilskud på max 50 % ikke regulerer beløbene med samme sats som kommunerne. Dette betyder konkret, at kommunerne betaler mere end 50 % af teatrenes tilskud, medmindre kommunen har besluttet/beslutter at anvende forskellen til andre formål. For Københavns Kommunes vedkommende er forskellen knap 4 mio. kr., idet staten yder 16 mio. kr. og kommunen 19,8 mio. kr. til små storbyteatre.

Forskelle og ligheder

Spørgsmålet vil herefter være, hvor de afgørende forskelle mellem egnsteatre og små storbyteatre findes. Da de små storbyteatre blev udskilt i 1996 fra gruppen af egnsteatre, blev de underlagt den rammestyling, som egnsteatrene nu må imødesee også skal gælde for dem, når overgangsordningen 2008 afløses af den permanente ordning. Når der ses bort fra det nye element, egnsteaterkonsulent-ordningen, synes såvel kriterierne for og godkendelsen af status som statsstøtte-berettiget teater som vilkårene for tildeling af statsstøtten at understøtte tanken om, at der er en tiltagende lighed mellem egnsteatre og små storbyteatre.

Sondringen mellem egnsteatre og små storbyteatre kan således begrundes i tilskudsniveau og bureaukratiske forskelle. De små storbyteatre er i realiteten egnsteatre, blot beliggende i kommuner der i øvrigt har større institutionsteatre i form af enten landsdelsscener eller teatre under Københavns Teater.

Genrer, publikumsmål, arbejdsformer og teatermiljøer er tæt beslægtede for de to ordninger. Dog giver alene teatermiljøernes størrelse i lokalområdet forskellige kunstneriske muligheder indenfor det givne økonomiske rammer. I politisk henseende er den eneste væsentlige forskel, at små storbyteatre – på grund af beliggenhedskommunens øvrige teaterudbud – ikke finansieres gennem refusion fra Staten til beliggenhedskommunen. Staten giver derimod et konkret aftalt tilskud til de enkelte kommuner.

De øvrige forskelle mellem de to ordninger er så at sige afledte konsekvenser af de politisk-historiske diskussioner der har været om ordningen. Fra 2007 er Staten ophørt med automatisk 50 % refusion til egnsteaterkommunerne. Der synes således ikke længere at kunne begrundes at adskille egnsteatre og små storbyteatre.

Kommissionen foreslår, at der etableres en fælles ordning for teatre med kommunal støtte: hidtidige egnsteatre og små storbyteatre. Det foreslås endvidere, at den konsulentordning der er etableret for egnsteatrene, udvides til også at omfatte de små storbyteatre.

Kommissionen anbefaler, at sammenlægningen af egnsteatre og små storbyteatre til én gruppe af kommunalt drevne teatre med en refusion fra staten forudsætter et minimumstilskud fra kommunerne, som det gældende for egnsteatre. I helt særlige tilfælde vil Scenekunstudvalget efter forhandling med en kommune kunne dispensere fra minimumskravet.

Kommissionen mener fortsat der skal være incitament for kommuner til at starte nye teaterinitiativer. Den hidtidige refusionsordning for egnsteatrene har med stor succes virket efter

hensigten og sikret den ønskede geografiske spredning af teatre og udbredelse af en mangfoldighed af lokale modeller.

Derfor foreslår Kommissionen, at nye lokale teaterinitiativer sikres 50 % refusion til kommunerne i de første 8 år. Herefter indgår teatrene på lige fod i refusionsberegningen, som Kommissionen anbefaler til 50%, alternativt i aftaleberegningen, hvor der foreligger kulturaftaler.

Med henvisning til foreslået ny formålsparagraf for Teaterloven kan ovenstående forenkles til:

Ved et refusionsberettiget kommunalt finansieret teater forstås en professionel teatervirksomhed med lokal forankring i og med tilskud fra en eller flere kommuner. Teatret skal have et lokalt fast spillested og en årlig nyproduktion på mindst to forestillinger.

Stk. 2. Kunstrådet afgør om et teater kan anses for professionelt og i øvrigt opfylder de stillede krav.

For ethvert teater er planlægningshorisonten afgørende, idet aftaler med alle medvirkende skal indgås i god tid, ligesom hele sæsonplanen skal foreligge inden sæsonstart. De seneste års usikkerhed om såvel egnsteatres som små storbyteatres økonomi har vist nødvendigheden af, at offentlige tilskud disponeres med stærk hensyntagen til teatrenes planlægning.

Derfor anbefaler Kommissionen, at Staten og kommunerne aftaler bindende spilleregler, som sikrer, at teatrenes tilskud fastlægges inden årets udgang 1½ år før ikrafttræden af tilskudsperioderne.

11. Teatre med støtte fra Scenekunstudvalget

Uden for de faste kategorier af teaterstøtte, som fremgår af Teaterloven, indeholder den også en "restgruppe" af teatre støttet af Scenekunstudvalget, tidligere Teaterrådet. Det overordnede formål er at yde støtte til den ikke-etablerede del af det professionelle teater.

Iblandt modtagerne finder man både voksen- og børneteater samt moderne dans. Der er tale om såvel nyetablerede teaterinitiativer som teatre med mange års erfaring, enkeltprojekter og teatre med flerårige driftsaftaler, lokale initiativer og internationale satsninger, formmæssige eksperimenter og markante, traditionelle aktiviteter.

Scenekunstudvalgets støtte har eksempelvis været afgørende for udviklingen af Ny Dans i Danmark og udvalgets støtte er stadig det afgørende grundlag for områdets fortsatte udvikling.

I 2006/2007 samlede disse initiativer 200.000 tilskuere.

Scenekunstudvalget støtter i 2008/09 8 mindre voksentatre med 1-3mio. kr. i driftstøtte. I samme sæson støtter Scenekunstudvalget 18 projekter til voksenpublikummet med fra 0,2 - 1 mio. kr. Desuden støtter Scenekunstudvalget en række børneteatre med drift- og turnéstøtte med 1- 3 mio. kr. og 19 børneteaterprojekter med fra 0,2 - 1,1 mio. kr.

Af de 8 driftsstøttede teatre er kun ét af forholdsvis nyere årgang, mens flere har fastslået deres betydning over mange år og ikke motiverer en udskiftning.

De 8 driftsstøttede teatre skal således tilrettelægge planlægningen inden for kortere tilsagnsperioder end alle andre producerende teatre, herunder egns- og små storbyteatre og blot 3 af disse teatre er i nærheden af eller lidt over minimumstilskuddet til et egnteater.

Hovedparten af de af Scenekunstudvalget støttede projekter og nogle af de driftsstøttede teatre uden eget spillested lejer sig ind hos de eksisterende egns- og små storbyteatre, hvis egne tilskud ikke rækker til en aktivitet igennem en hel sæson. Der kan være tale om ren indtægtsgivende udlejning eller forskellige grader af co-produktion, fra tjenesteydelser til direkte økonomisk tilskud til gæstespillet. Værtsteatrets interesse knytter sig gerne til det gæstende projekts overensstemmelse med dets egen repertoireprofil og dermed til dets gennemgående publikumsgrundlag.

De fleste af de der modtager støtte fra Scenekunstudvalget indgår i adskillige andre sammenhænge med det øvrige teaterliv. Her finder etablerede skuespillere en "ventil" for at kunne realisere drømmeprojekter udenfor de gængse teaterhuse. Her eksperimenteres på måder, som efterfølgende giver impulser til andre steder i teaterlandskabet. Her afprøves alternative bygninger, nye organisationsformer og nye genrer og udtryksformer.

Selv om fornyelse og nyudvikling sker alle steder i teaterlivet, har dette felt af teater en særlig betydning for helheden i udviklingen af dansk teaterliv. Som i en erhvervsvirksomhed, hvor udviklingsafdelingen har et særligt ansvar, selv om alle afdelinger naturligvis arbejder ud fra fornyelsesaspekter.

Under de nuværende økonomiske betingelser er udviklingen imidlertid klemt mellem den for begrænsede adgang for Scenekunstudvalget til at støtte interessante projekter og den endnu mere begrænsede adgang til drifts- og produktionsstøtte for en periode på fx 4 år.

Kommissionen vil stærkt anbefale, at Scenekunstudvalget styrkes betydeligt med hensyn til at være central i den ikke-etablerede professionelle scenekunst igangsættende arbejde ved at kunne give flere lejlighed til at udvikle deres potentiale til scenekunstens udvikling og fornyelse. Det bør tillige ske på vilkår af tilfredsstillende finansiering af projekterne, så projekters potentiale får reelle udviklingsmuligheder.

Derved vil Scenekunstudvalget kunne være dristigere i sin satsning på projekter med anderledes skæve udgangspunkter og indfaldsvinkler end sædvanlig, hvilket kan føre til anderledes ryk i udviklingen.

Kommissionen anbefaler en styrkelse af talentudvikling og vækstlag som et af de vigtigste redskaber til at skabe den ønskede udvikling og fornyelse af scenekunstens former. Det bør fremstå som en samlet forøgelse af Scenekunstudvalgets bevillinger, som pålægges ansvaret for balance mellem projektstøttede enkeltinitiativer og periodevise drifts- og produktionsstøtte.

Også de driftstøttede teatre og tilbagevendende projekter bør tilbydes konsulentbistand til at sikre fortsat udvikling.

12. Børneteater

Børneteater er i Danmark professionelt teater, der henvender sig til børn og unge under 16 år. Det har over en periode på godt 40 år udviklet sig til en betydelig kulturfaktor og en af de vigtigste fornyelser af dansk teater i kraft af sit solidariske forhold til publikummet og respekten for dets ret til kunstneriske oplevelser på ethvert alderstrin. Det rummer en stor diversitet af forestillinger og et kunstnerisk niveau, der har givet det international berømmelse med omfattende turneer i hele verden og en eksport af manuskripter, forestillingskoncepter og -grundlag.

Børneteater spilles af en række teatre og teatergrupper, der har valgt kun at spille for børn, herunder en række egnsteatre og små storbyteatre, og af teatre med hovedsageligt voksenrepertoire, der udvikler enkeltprojekter med sigte på en aldersklasse af børn. Der spilles efter politisk ønske forestillinger for børn af landets større teatre, men hidtil, næsten principielt, uden forbindelse til det berømmede danske børneteater og dets erfaringer.

Der spilles helt eller delvis børneteater af 18 egnsteatre, 9 små storbyteatre. Desuden har Kunstrådets Scenekunststudvalg, der lovmæssigt er pålagt at anvende "en væsentlig del af støtten til teatervirksomhed for børn og unge", for sæson 2008/09 støttet 30 teatre, grupper og enkeltprojekter. Ved siden af den direkte støttede børneteateraktivitet er den en omfattende aktivitet, der forsøger at eksistere alene på salg, helst kombineret med adgang til refusionsordningen mellem stat og kommuner. En væsentlig del af aktiviteten er en landsdækkende turnévirkosomhed. I Den røde Brochure, der omfatter børneteaterforestillinger, der udbydes med refusion i 2008/09, er der 128 udbydere.

56 af de professionelle børneteatre er organiseret i BørneTeaterSammenslutningen, der sikrer faste forestillingspriser baseret på antal medvirkende og antal tilskuere, som en regulator af markedet.

Som et led i stimuleringen af udbredelse af oplevelser af teater for børn er den nævnte refusionsordning en vigtig faktor for de professionelle børneteatre. Det er kommunerne, der enten centralt eller decentralt på de enkelte institutioner, finansierer køb af forestillinger med den stimulans, at køb fra offentligt støttede teatre og projekter, eller af et refusionsudvalg kvalitativt godkendte enkelt-forestillinger udløser en statslig refusion på 50%.

Der arrangeres i skiftende byer hvert år i april en Børneteaterfestival, der løber over en uge med en særlig hektisk åben weekend, hvor byens borgere har gratis adgang til at se et meget stort antal forestillinger. Festivalen er et samlingspunkt for brugerne, dvs. kommunernes arrangører og opkøbere, hvor de kan se udbuddet og foretage deres valg. Desuden deltager et stort kontingent af udenlandske interessenter.

Det turnerende børneteater er helt afhængig af kommunernes indkøb, og der meldes om en vis tilbageholdenhed efter kommunalreformen med nye opgavefordelinger og indre strukturlægninger i nye storkommuner. Børneteatrene har været afhængige af et fast kontaktnet på skoler og i institutioner. Hittidige ressourcpersoner har fået nye opgaver og færre føler ansvar for at sikre børneteater i kommunerne.

Dertil kommer i kommuner med egnsteatre en øget usikkerhed på grund af omlægningen af den statslige refusion fra 2009. Den vil yderligere have den skæve effekt, at i kommuner, der

driver egnsteatre, der laver børneteater, vil der for egenproduktionen være en refusionsprocent på under 50%, mens indkøbende kommuner uden driftsansvar fortsat vil få refunderet 50%.

I kapitel 16 om Det Kongelige Teater har kommissionen valgt at kommentere, hvorledes den ny 4-års aftale med regeringen og Folketingets øvrige politiske partier bl.a. på børneteaterområdet vil skabe en unfair økonomisk konkurrence.

Det er også bemærkelsesværdigt, at en så betydningsfuld udvikling af dansk scenekunst og børnekulturpolitik i en lang årrække har været bundet til et ensartet kunstnerisk format. En statistik over det samlede børneteaterudbud i 1986 og en tilsvarende over det med offentlig støtte, og således højt kvalificerede producerende børneteater i 2008/09 viser et gennemsnit på 2,5 medvirkende.

Bemærkes må det også, at en ofte udtalt børnekulturpolitisk målsætning om, at hvert barn skal have adgang til en eller helst to oplevelser af børneteater årligt, over et lignende tidsforløb ikke har kunnet opfyldes.

Kommissionen anbefaler, at der tages initiativer til at styrke børneteatrets udvikling bl.a. ved en genetablering af den vellykkede ordning med et statsensemble for børneteater.

13. Turnerende teater

Teater var omrejsende, længe før dele af det blev fastboende og fik faste teaterhuse at arbejde i. Det er fra begyndelsen af 1800-tallet, der kommer gang i, at danske scenekunstnere rejser rundt i landet og opfører forestillinger for et lokalt publikum. Det voksede i omfang, og endnu i 1980'erne var der en del rejsende selskaber, der betjente lokale publikumskredse væsentligt uden for de store teaterbyer, men også i dem, med et solidt repertoire af både ældre og moderne værker. Efter norsk og svensk forbillede drøftedes i 1960'erne at danne et dansk turnerende Rigsteater, men ideen vandt bl.a. ikke genlyd i sammenslutningen Danmarks Teaterforeninger, der frygtede en monopolstatus til Det danske Teater, der var dannet 1963 ved sammenlægning af tre turnéteatre. 1977-91 fungerede paraplyorganisationen Det Rejsende Landsteater med Det danske Teater og Den jyske Opera som faste medlemmer, plus en række optagne andre producenter, som dominerende leverandør af forestillinger til voksenturné. Siden organisationens nedlæggelse har de to teatre fortsat været de store udbydere inden for det turnerende teater. En voksende interesse for dansekunsten har givet Peter Schaufuss Balletten en status som direkte statsstøttet, turnerende balletteater, dog uden de to stores institutionelle position. 2007 fusioneredes Det danske Teater og Folketeatret i København under navnet folketeatret.dk.

Danmarks Teaterforeninger er blevet færre inden for de sidste årtier bl.a. på grund af de ikke tidssvarende teaterfaciliteter, de lokalt kunne råde over, men de er fortsat betydelige aftagere af danske turnéforestillinger med 65 foreninger ud over landet, der sælger 380.000 billetter årligt. Teaterforeningerne var frem til 2007 stort set alene om at administrere abonnementssystemet i forhold til turnerende teater.

Foreningsformen har rummet problemer, dels i forhold til voksende formidlingskrav ved at være baseret på frivillig arbejdsindsats, dels i medlemskredsen selv med hensyn til at kunne betjene et nyt publikum med andre ønsker til repertoire og scenekunstformer.

Danmarks Teaterforeninger åbnede med fondsmidler 1992 en garantifond, der skulle styrke udviklingen af foreningernes repertoire ved at garantere mod indtægtstab ved også at udbyde dristigere, nyskabende forestillinger. 1997 overtog Teaterrådet driften af denne garantifond, siden 2003 varetages bevillingen af Scenekunstudvalget.

Udviklingen i det danske teaterlandskab med tilvæksten af egnsteatre og andre turnerende mindre teatre, samt udviklingen af nye scenekunstformer, især Ny Dans med en lang række turnétilbud, har skabt et voksende publikumsunderlag for forandringer i voksenturnéteatret i retning af en større variation, mangfoldighed og dristighed i repertoire. Scenekunstudvalget har kulturpolitisk grebet og støttet disse nye muligheder ved sin støtte til Ny Dans og kompagniernes turnémuligheder og ved at styrke garantifonden, så den for sæson 08/09 kan omfatte 40 nyskabende forestillinger. Desuden har udvalget taget initiativ til dannelsen af et turnénetværk mellem producenter støttet af det selv. Netværket vil være baseret på et antal udvalgte forestillinger, der turnerer inden for de tilsluttede spillesteder. De skal tegne sig for mindst 3 gæstespillende produktioner for at opnå underskudsgaranti.

Danmarks Teaterforeninger fungerer oftere som lokale arrangører i mere almindelig forstand og gerne i samarbejde med andre arrangører. Reaktionen på de utidssvarende spillesteder,

som blev uanvendelige for turnéselskaberne, har ført til bygning af store multihuse, med henblik på at kunne modtage store forestillinger og have et publikumsunderlag for at kunne købe dem. Det er dette forholdsvis begrænsede antal huse, der i dag kan rumme Det kgl. Teater, Den Jyske Opera og folketeatret.dk's store forestillinger. Til gengæld er de i dag utidssvarende store i forhold til en væsentlig del af teledramatikens repertoire.

I teaterlovens § 5, med senere (2007) ændring af Det Danske Teater til folketeatret.dk, står:

"Staten kan yde tilskud til de selvejende institutioner Den Jyske Opera, Det Danske Teater og Peter Schaufuss Balletten såfremt:

- 1) institutionerne bidrager til at dække behovet for henholdsvis musikdramatik, skuespil og dans i hele landet ved at opføre et alsidigt og kvalitetspræget repertoire, idet der skal tages særlige hensyn til danske værker, og
- 2) institutionerne som led i deres virksomhed medvirker til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer".

Ovenstående kan med henvisning til forslaget om en generel formålsparagraf for alle over teaterloven støttede teatre forenkles til:

"Staten kan yde tilskud til de selvejende institutioner Den Jyske Opera, folketeatret.dk og Peter Schaufuss Balletten med det formål, at de ved turnevirksomhed bidrager til at dække behovet for musikdramatik, skuespil og dans i hele landet".

Fusionen folketeatret.dk er et forretningsmæssigt redskab til at stimulere billetsalget for begge parter og især genoprette aktiviteten på Folketeatret i København. Det sker bl.a. ved en forøget aktivitet på det stationære teater, der var bragt i en økonomisk situation, der nødvendiggjorde beskæringer i udbuddet. Aktivitetsforøgelsen sker hovedsageligt ved gensidigt genbrug af forestillinger mellem den stationære og den turnerende del af institutionen.

Kommissionen anser det ud fra et ønske om mangfoldighed betænkeligt, at to af Danmarks store teatre sammenlægges under en ledelse. Der opstår en risiko for tab af energi og uundgåeligt et tab af energi og diversitet ved den salgsmæssige sikkerhed, der opstår ved genbruget.

Kommissionen anbefaler derfor, at ordningen erstattes af et løbende samarbejde mellem to selvstændige teatervirksomheder med hver sin ledelse.

Ledelserne beslutter samarbejder om og udveksling af et antal forestillinger, så Folketeatret kan spille en klarere rolle i sit nødvendige samspil med det øvrige teaterliv i hovedstaden. Folketeatret vil indgå i den foreslåede ordning vedr. Københavns Teaters øvrige teatre.

Kommissionen anbefaler, at de tre af staten støttede virksomheder, folketeatret.dk, Den Jyske Opera og Peter Schaufuss Balletten overføres til Scenekunstudvalget som tilskudsansvarlig.

Udvalget er i en lang række sammenhænge involveret i tilskud til teatre med turnevirksomhed og i kraft af garantifonden i, at stimulere teaterforeningers og andre arrangørers udvikling af deres publikums interesse for et nyere og dristigere repertoire. Scenekunstudvalget vil således være i stand til at befordre et helhedssyn til stimulans af turnéudbuddet. Udvalget vil desuden være positioneret i tilskudssystemet, så det med vægt kan påpege mulige uoverensstemmelser mellem ressourcer og opgaveløsninger.

14. Landsdelsscener

Landsdelsscenerne i Odense, Århus og Aalborg har modtaget statslig støtte siden 1950'erne og har fra den første teaterlov i 1963, haft en central placering i den statslige teaterpolitik. Teatrene har spillet en uvurderlig rolle i at sikre decentralisering af dansk teaterliv og har samtidig givet grobund for øvrig udvikling af storbyernes teaterliv.

I 2006/2007 var det samlede publikumstal ved de tre landsdelsscener 256.000.

Indtil kommunalreformen i 2006 var landsdelsscenerne samfinansieret af amter/kommuner og Staten. Ved kommunalreformen overgik landsdelsscenerne til udelukkende at være finansieret af Staten.

De tre landsdelsscener har med kommunalreformen mistet en del af den særlige kontakt til lokalsamfundet, der tidligere havde indflydelse på teatrenes budgetter. Disse fastlægges nu over finansloven, men har i øvrigt også i det tidligere samarbejde mellem lokale og statslige tilskudsgivere i en længere årrække været fastholdt på eksisterende niveauer.

Landsdelsscenerne ledes af bestyrelser på 8 medlemmer, beskikket af kulturministeren for 4 år ad gangen.

Ministeren udpeger 3 medlemmer, hvoraf et så vidt muligt skal have lokal tilknytning.

Hjemstedskommunens kommunalbestyrelse udpeger 1 medlem, som skal være borgmester eller rådmand for kulturområdet.

Kunstrådet udpeger 2 medlemmer, hvoraf mindst et så vidt muligt skal have lokal tilknytning. Teatrets medarbejdere udpeger 2 medlemmer.

Kulturministeren udpeger en formand blandt bestyrelsens medlemmer.

Der foreligger ikke Kommissionen bekendt nogen evaluering af de nye bestyrelsessammensætninger. Der spores dog allerede en nedgang i bestyrelsernes indsigt i teatrenes lokale roller og deres muligheder for og interesse i at motivere disse.

Kommissionen foreslår, at den lokale tilknytning styrkes ved en ændret bestyrelsesopbygning, således at hjemkommunerne indstiller hovedparten af bestyrelsesmedlemmerne, hvorved bestyrelserne også vil blive styrkede som forhandlere på lokalsamfundets vegne mht. teatrenes driftsvilkår.

Landsdelsscenerne bør, som ressourcestærke, dominerende institutioner i det lokale teaterliv, være bevidste om deres samspil i det samlede lokale udbud af scenekunst og samarbejdsmuligheder med øvrige lokale aktører, bl.a. børneteatrene. Landsdelsscenerne har en særlig opgave i at styrke scenekunstens udvikling i større formater end de mindre lokale scener.

Øvrigt anbefaler Kommissionen, at bestyrelsessammensætningen for landsdelsscenerne følger de retningslinjer, der er angivet i kapitel 8.

Om landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg står der i gældende lov følgende:

"§ 11. Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg skal bidrage til at dække teaterbehovet i landsdelen ved opførelse af et alsidigt repertoire bestående af såvel ældre som nyere dramatiske værker med særlig hensyntagen til værker af danske dramatikere. Landsdelsscenerne skal som et led i deres virksomhed medvirke til at udvikle teaterkunsten gennem eksperimenterende virksomhed og særlige initiativer. Når det er påkrævet af hensyn til dækning af landsdelens behov for musikdramatiske opførelser, skal landsdelsscenerne give plads for opera- og balletforestillinger, der gennemføres i samarbejde med andre teatre eller institutioner".

Ud fra kommissionens ønske om at markere den foreslåede, ny formålsparagrafs generelle omfang, som en opgave for al støttet teatervirksomhed i landet, bør der her kun beskrives, hvad der måtte være af særlige opgaver for landsdelsscenerne fx:

"Landsdelsscenerne er i forhold til formålsparagraffens vægt på en fortsat udvikling og fornyelse af scenekunsten særlig forpligtet på større formater".

15. Københavns Teater

Da en række københavnske teatre i begyndelsen af 1970'erne var i økonomiske vanskeligheder, etablerede man ved teaterlovsrevisionen i 1975 Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene med i alt 8 teatre. Denne organisation har siden ændret karakter og omfang talrige gange, symboliseret ved navneskift til Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab, Hovedstadens Teater og aktuelt Københavns Teater

I dag yder Københavns Teater tilskud til drift og produktion til Betty Nansen Teatret, Camp X, folketeatret.dk, Gasværket samt Nørrebro Teater. Københavns Teater yder desuden huslejetilskud til Det Ny Teater og tilskud til Dansk Danseteater fra en særlig pulje til moderne dans.

Sidst i 90'erne havde Københavns Teater omkring 500-550.000 tilskuere årligt, i de senere år har niveauet været omkring 350.000.

I sæson 1996/1997 udgjorde Københavns Teaters andel af det samlede tilskuertal i Hovedstadsområdet 34%, i 2006/2007 er denne andel faldet til 23%. En del af forklaringen på dette fald, findes i at Gladsaxe Teater blev nedlagt i 2006.

Såvel i offentligheden som i teatermiljøer har Københavns Teater ofte været omdiskuteret. Dette har eksempelvis affødt uhyre detaljerede styringskrav i teaterloven. Det begrænsede antal teatre i og den svækkede markedsposition Københavns Teater i dag har, overflødiggør de krav til alsidighed der stilles til det samlede Københavns Teater.

Bestyrelsen for Københavns Teater skal udarbejde strategiske udviklingsplaner for Københavns Teater, administrere billetformidlingsordningen for de 4 optagne scener: Betty Nansen Teatret, Camp X, Gasværket og Nørrebros Teater.

Bestyrelsen indgår flerårige aftaler med teatrene, der bl.a. fastlægger fordelingen af tilskuddene, samt fastlægger teatrenes profiler.

Udover tilskuddene til medlemsteatrene yder Københavns Teater tilskud til folketeatret.dk, og Dansk Danseteater der også får tilskud fra Kulturministeriet og tipspuljen, samt huslejetilskud til Det Ny Teater.

Bestyrelsen for Københavns Teater er på 6 medlemmer alle udpeget af kulturministeren, der også udpeger formand og næstformand.

Denne overordnede bestyrelse beslutter profil for de enkelte teatre, som interesserede kan kandidere til. Herefter vælger den overordnede bestyrelse direktører – og efterfølgende ansvarlige bestyrelser for de enkelte teatre. De enkelte teatres bestyrelser har således ikke den for en almindelig bestyrelse sædvanlige indflydelse på ledelsen af virksomheden.

Københavns Teaters konstruktion er et af kommissionens store problemer, med sin overordnede af ministeren udpegede offentlige styrelse, der handler med en række private juridiske personer, hvis bestyrelser, budgetter, teaterledere og repertoireprofiler den har bestemt. En konstruktion, hvor ansvaret for de kunstneriske resultater m.m. svæver i luften og det administrative apparat kan siges at være overproportioneret i forhold til opgaverne.

Kommissionen foreslår

- at organisationen Københavns Teater opløses og at de nævnte teatre herefter drives med driftstilskud fra scenekunstudvalget, aftalt for 4-årsperioder,
- at de enkelte teatres bestyrelser fremtidig pålægges sædvanligt bestyrelsesansvar,
- at de anvendte profilbeskrivelser afskaffes for teatrene indenfor Københavns Teater.

Kommissionen er overbevist om, at en sådan selvstændiggørelse vil frigøre kunstneriske energier til en løbende kvalitativ konkurrence om et levende, mangesidigt repertoireudbud.

Bestyrelserne skal, som ansættelsesmyndighed for teatrets ledelse, medvirke til, at ledelsens visioner for repertoirets og teatrets udvikling som ansættelsesgrundlag bedst muligt kan realiseres, jvf. kapitel 8 om bestyrelser og ledelse.

Kommissionen har tillid til, at de fremtidige teaterledelser vil kunne navigere ud fra de enkelte teatres historik, bygninger, medarbejdere og markeds-mæssige muligheder.

16. Det Kongelige Teater og Kapel

Det Kongelige Teater og Kapel producerer scenekunst inden for ballet, opera og skuespil opførelsesmæssigt fordelt på tre huse og med hver sin kunstneriske chef, der er ansvarlig over for teaterchefen samt koncertvirksomhed med Det Kongelige Kapel. De kunstneriske chefer er imidlertid, som underlagt Det Kongelige Teaters overordnede managementkultur, fx sammenlignet med de tre landsdelssceners chefer, tillagt mindre kompetence mht. en række beslutninger af kunstnerisk betydning. En styrkelse af de tre kunstarters selvstændighed og udviklingsmuligheder, med udgangspunkt i de tre huse Det Kongelige Teater nu råder over, kunne tilføre dem en ny vitalitet.

I lovens kapitel 2, § 2 står der om Det Kongelige Teater:

"Det Kongelige Teater og Kapel udgør Danmarks nationalscene. Teatret skal uden ensidighed producere et repertoire af høj kunstnerisk kvalitet inden for ballet, opera og skuespil. Der tages særlige hensyn til danske værker. Det Kongelige Teater skal videreføre de klassiske traditioner, samtidig med at det gennem sin virksomhed skal udvikle en nutidig scenekunst".

Desuden fastslås, at:

"Det Kongelige Teater og Kapel skal gennem sin turnevirksomhed omfatte hele landet. Herudover kan teatret gennemføre turneer i udlandet".

"Det Kongelige Teater og Kapel har til opgave at skabe mulighed for, at nationalscenes produktioner kan gøres tilgængelige for et bredt publikum gennem udsendelse i radio og tv samt ved salg af optagelser. Teatret skal endvidere bidrage til, at denne mulighed udnyttes på bedst mulig måde".

Ud fra førnævnte forslag til ændret formålsbestemmelse for teaterloven som helhed, forekommer de specifikke krav til Det Kongelige Teater unødvendige.

Alle store teatre, og da især nationalteatre, vil være opmærksomme på tidligere tiders sceneværker som repertoirekilde, men det kan overvejes om Det Kongelige Teater skal pålægges en særlig opmærksomhed over for sådanne værker, især de danske.

Kommissionen anbefaler, at Teaterlovens beskrivelse af Det Kongelige Teater og Kapel ændres, så det fastslås, at:

Det Kongelige Teater og Kapel er Danmarks nationalscene med et særligt ansvar for løbende at inddrage ældre, især danske sceniske værker i sine repertoireovervejelser. I sit forhold til det generelle krav om scenekunstens stadige udvikling er teatret særlig forpligtet på de større formater.

Kommissionen glæder sig over at det gennem det sidste tiår er lykkedes at modernisere Det Kongelige Teater og skabe væsentligt bedre bygningsrammer for scenekunsten. Nye bygninger, som sammen med Gl. Scene står som flotte vartegn for scenekunstens rammer i Danmark. Samtidig med etableringen af Operaen og Skuespilhuset har Det Kongelige Teater moderniseret administration og samarbejdsrelationer med det øvrige teaterliv.

De nye bygninger giver i sig selv et godt udgangspunkt for at styrke de enkelte kunstners selvstændige profil. Kommissionen finder det i denne sammenhæng væsentligt, at der fortsat fokuseres på strukturelle betingelser og traditioner, der kan virke hæmmende på den kunstneriske udvikling på hvert af de tre områder.

Forholdet til øvrige teaterliv

Det Kongelige Teater er som nationalscene naturligt ressourcemæssigt stærkt sammenlignet med al anden teatervirksomhed og især i forhold til det øvrige teaterliv i hovedstadsområdet. Med hensyn til kunstnerisk niveau er der en løbende konkurrence mellem nationalscenen og det øvrige teaterliv, men der er også en løbende konkurrence om publikumsinteresse. Meget begrænset med hensyn til opera, noget stærkere for anden lettere musikdramatik og på danseområdet, samt helt klart for skuespillet.

Konkurrencen understøttes for Det Kongelige Teater af dets ressourcemæssige styrke med hensyn til investering i den enkelte forestilling, markedsføringsbudgetter og selvstændige billetkøbsordninger.

I den ny brede 4-årsaftale med Regeringen og Folketingets øvrige partier forøges især kravene til skuespillets aktivitetsniveau, hvor konkurrencen i forvejen er størst. Det Kongelige Teater budget er forøget generelt, og der forventes en stigning i billetsalget til 580.000 billetter i gennemsnit pr. år i 4-års-perioden, samtidig med en forventning til Københavns Teater om et øget billet salg på 50.000 billetter. De to krav ligger i indbyrdes konkurrence og er sammen et stærkt øget pres på det øvrige teaterliv mht. udbud og drift.

Ud fra en helhedsbetragtning af dansk teater som en på en gang differentieret og sammenhængende kulturaktivitet må den styrkelse af Det Kongelige Teater og Kapel, som den ny 4-årsaftale er udtryk for, nødvendiggøre en styrkelse af den øvrige scenekunstaktivitet specielt i hovedstadsområdet, både i sig selv, som konkurrerende stimulans af kunstnerisk kvalitet og som led i et vækstlag for scenekunstens udvikling og fornyelse.

Ligesom det i aftalen pålægges Det Kongelige Teater at samarbejde med det danske børneteatermiljø med hensyn til teater for børn, hvilket kun kan gavne kvaliteten, peges der på et samarbejde med mindre projektteatre uden egen scene. Når det er projekter uden støtte fra Scenekunstudvalget, kan et samarbejde være en velkommen forøgelse af vækstlagets udviklingsmuligheder, hvis Det Kongelige Teater sikrer deres gennemførelse. Men Det Kongelige Teater bør væsentligt bidrage til scenekunstens fornyelse og udvikling i større formater end dem, netop sådanne projekter normalt må tilpasse sig.

Kommissionen ser endnu en skærpet konkurrence i forhold til det øvrige teaterliv, hvis Det Kongelige Teater forøger sin aktivitet ved at fungere som åben scene for projekter med støtte fra Scenekunstudvalget, således at midler fra Scenekunstudvalget bidrager til forøgelsen af Det Kongelige Teater aktivitet. En række små teatre i hovedstadsområdet har netop virksomhed som åben scene som et vigtigt og væsentligt middel til at opretholde en sæsondækkende aktivitet, hvilket deres egne budgetter ikke tillader. Det vil være fatalt for disse små teatre, hvis Det Kongelige Teater med sin ressourcestyrke trækker dele af denne aktivitet over til sig som en del af sit udbud.

Det er i forhold til børneteaterområdet et økonomisk konkurrenceforvridende forhold, at Det Kongelige Teater kan sælge børnebilletter til institutioner, som er børneteaternes normale marked, for 40 kr. og for institutioner, øst for Storebælt i mere end 50 kilometers afstand fra Det Kongelige Teater, der kan stille med minimum 35 børn, kan hente og bringe gæsterne for en billetpris på 70 kr. Priser der må være uden relation til produktionsomkostninger, og på en eller anden måde kalder på en afbalancering for børneteatrene.

Det Kongelige Teaters nyligt indgåede resultatkontrakt for årene 2008-11 er særdeles specificeret med hensyn til kvantitative krav, som vil være forholdsvis enkle at gøre op. Af hensyn til Det Kongelige Teaters afgørende kunstneriske status, der er dets raison d'être, og dets forhold til først og fremmest hovedstadens, men også landets øvrige teaterliv, anbefaler Kommissionen, at der løbende foretages ekstern evaluering af forholdet mellem de aktivitetsmæssige krav og teatrets kunstneriske resultater, samt dets indflydelse på det øvrige teaterliv.

Det er Kommissionens vurdering, at Det Kongelige Teater gennem de politiske flerårsaftaler pålægges en række detaljerede krav, som ikke understøtter de kunstneriske ambitioner med en nationalscene. Dette gælder eksempelvis krav om decentrale aktiviteter, som kommissionen finder bedre ville varetages gennem styrkelse af det øvrige decentrale teaterliv end gennem omfattende og ressourcekrævende rejseaktivitet

Kravene til Det Kongelige teaters turnevirksomhed er i høj grad kvantitative. Dette må anses for uhensigtsmæssigt, da Det Kongelige Teaters opgave primært er at producere forestillinger i et format som netop er tilpasset de særlige fysiske rammer teatret har. Det Kongelige Teaters store forestillinger kan kun opføres i et begrænset antal byer, hvor de nødvendige faciliteter er til stede. Eksempelvis er det uhensigtsmæssigt og utilfredsstillende for publikum, når Det Kongelige Teater turnerer med forestillinger, der lige så vel kunne være produceret af fx folketeatret.dk.

Det Kongelige Teater har desuden indført forskellige tiltag, der skal gøre det lettere og billigere for teaterinteresserede fra hele landet at komme til Operaen, Skuespilhuset og Gamle Scene.

Kommissionen anbefaler at krav til Det Kongelige Teater om turnevirksomhed begrænses til nogle få men markante opførelser i de byer hvor de nødvendige faciliteter for opførelse af forestillinger i det store format er til stede.

17. Formidling og billetstøtte

Prisen på en teaterbillet.

Teatergængere i Danmark ved, at der er penge at spare på teaterbilletten, hvis man undersøger mulighederne for at få rabat i forhold til løssalgsprisen.

Der er overordnet 3 rabattyper, der har eksisteret i årevis:

1. abonnement
2. ungdomsrabat
3. grupperabat

og desuden en blandet gruppe

4. andre rabatter

1. Abonnement.

I Hovedstadsregionen kan et abonnement sammensættes på tværs af 80 teatres forestillinger. I provinsen kan der være mulighed for flere abonnementsserier via teaterforeningerne, som nogle steder er såvel teater- som musikforeninger. Visse steder som f.eks. i Fredericia omfatter abonnementsmuligheden også andre kunstarter end teater. For landsdelsscenerne er der typisk - som for Det Kongelige Teater - alene abonnementsserier inden for det enkelte teaters repertoire. Fælles for alle er, at der skal købes 3 billetter for at få abonnementsfordele.

Hvilke fordele får publikum ved at tegne et abonnement?

1. Man kan sikre sig billetterne til den dag og på det sæde, man ønsker, før billetterne kommer i løssalg, hvor der kan være risiko for, at billetterne er hurtigt udsolgt.
2. Man får rabat
3. Man får billetterne tilsendt sammen med andre interessante informationer

Ulemperne er, at

1. man mange måneder før forestillingen skal blokere kalenderen på bestemte datoer
2. hvis stykket er en fiasko, har man billetter til sådan en aften
3. man har lagt penge ud

Generelt betyder abonnementsordningerne, at der gives op til 70 kr. i rabat pr billet. Men der er variationer: Det Kongelige Teater giver således 10 % rabat, hvis man vælger 5 forestillinger inden for en serie. Har man allerede et abonnement i Hovedstadens Ta' i TEATRET-ordning, kan man dog få 10 % ved køb af billet til forestillinger på Det Kongelige Teater.

For Hovedstadsregionens vedkommende har det været væsentligt at fortsætte abonnementsordningen, som udgør godt 40 % af salget af billetter med rabat. Samarbejdet mellem 80 teatre i Hovedstadsregionen betyder, at mindre teatres forestillinger kan indgå sammen med de større teatres i abonnementsordninger, hvilket øger muligheden for salg af billetter ikke mindst for de mindre teatres vedkommende. Forskellige undersøgelser viser, at folk gerne køber billetter på kryds og tværs af teatrene. For publikum i Hovedstadsregionen er der således valg- og rabatfordele ved, at teatrene samarbejder om udbuddet af billetter.

Blandt andet har Teaterbilletter.dk for sine 68 medlemmer aftalt mindstepriser for billetterne og rabatternes størrelse.

Klippekortet er en variant af abonnementsordningen. I Hovedstadsregionen giver et klippekort den samme rabat som et abonnement, men der er ikke bestilt forestilling eller dato. Der er alene betalt 300 kr. for klippekortet med 5 rabatklip, hvor nettobilletprisen vil afhænge af teater og priskategori. I Aalborg er klippekortet forbeholdt unge under 25 år, som betaler 210 kr. for 3 klip = nettoprisen på 3 forestillinger.

2. Ungdomsrabat

Der er rift om de unge som teaterpublikum. Man ønsker at få dem tilvænnet teatret - inden de for en gennemsnitlig 10 årsperiode prioriterer småbørnsfamilien og derfor ikke går i teatret - så de kommer retur i sæderne derefter.

"Ungdom" defineres de fleste steder som max 25 år, men på Det Kongelige Teater er det max 30 år og i Århus Teater giver man særlige rabatter for unge under 20 år og studerende.

Der er flere muligheder for rabatter:

1. Løssalg: op til 75 kr. i rabat/billet. Salget af disse billetter er stigende. Ifølge Teaterbilletter.dk blev der i 2005-06 (nyeste tal) solgt 160-170.000 billetter ud af i alt 563.000 rabatterede billetter.
2. Reumert: 4 unge under 25 år sammen betaler 60 kr. /billet. Også disse billetter er populære. Der har været en begrænsning på antallet - 45.000 stk., som blev hævet til 60.000 stk. Bikubenfonden er sponsor og billetterne markedsføres som sådan, idet fonden tegner sig for et mindre tilskud til billetten (sammenlignet med det offentlige og teatrets eget tilskud).
3. Det Kongelige Teater: 65 % rabat på 16 udvalgte forestillinger
4. Hovedstadsregionen: Ta30: 4 personer under 25 år betaler 30 kr./billet. Formentlig sælges omkring 80.000 billetter i sæson 2007/2008. Bikubenfonden er også sponsor for dette.
5. Aalborg Teater: ½ pris eller klippekort som omtalt ovenfor 3 forestillinger á 70 kr.
6. Århus: Unge under 20 år og studerende får 50 % rabat

3. Grupperabat

Mindst 10 personer giver rabat. Størrelsen afhænger af teatret og priskategorien. I Det Kongelige Teater udløser min. 25 personer 10% rabat.

4. Andre rabatter

Der findes (naturligvis!) andre, lokale rabatter som f.eks. pensionistrabatter:

Det Kongelige Teater giver 50 % ved max 7 dages forsalg

Nogle teatre giver pensionistrabat på særlige ugedage: Århus teater 30 % tirsdag - onsdag på A og B billetter, mens Odense har differentieret pensionistrabatten over ugens dage - lavest rabat i weekenden.

Århus Teater har desuden 50 % rabat på mandagsforestillinger.

Det Kongelige Teater har som en specialitet i Gamle Scene, Gallerikortet og i Operaen, ståpladser, hvortil man køber et ståpladskort.

Billetpriser

Billetpriserne afhænger som udgangspunkt af mindst to ting; dels det enkelte teaters indretning og dermed antal af prisgrupper dels den enkelte forestillings produktionsomkostninger. Derefter kommer rabatterne, som kan varieres ganske meget, fx således at der gives en større rabat til unge. Typisk er rabatterne på billetterne 50-70 kr. Den dyreste billet på f.eks. Gasværket koster i sæson 2008-2009 410 kr. Købt som del af et abonnement er rabatten 50 kr., så

den reelle pris bliver 360 kr. Den billigste billet koster 195kr. uden rabat, 145 kr. med abonnementsrabat.

Umiddelbart synes forskellen på 410 kr. og 360 kr. ikke væsentlig for fristelsen til at gå eller ikke gå i teatret. Ikke desto mindre viser en undersøgelse lavet af Teaterbilletter.dk, at for mere end 50% af de adspurgte har dette at få rabat på billetten meget stor betydning for købet af en teaterbillet.

Markedsføring

Med Internettet øges mulighederne for at nå hurtigt og opdateret ud til et meget stort publikum, måske også det potentielle publikum, som man ved findes, men som er vanskeligt at nå. Det kan konstateres, at der ikke findes én samlet portal til teaterlivet i Danmark. Man annoncerer i pressen og der husstandsomdeles kataloger, pamfletter og flyers alt efter hvor i landet man befinder sig.

Udgifterne til markedsføring er uhyre store og langt større end de midler, der stilles til rådighed i forbindelse med formidlingstilskuddet fra Kunststyrelsen. Da formålet med formidlingstilskuddet bl.a. er at nå ud til de grupper, der sjældent kommer i teatret har man i Hovedstadsregionen valgt også i denne sæson at uddele kataloger til 900.000 husstande. Næste sæson begrænses antallet dog til 500.000 stk. Så store satsninger kan naturligvis kun lade sig gøre gennem et samarbejde blandt de mange teatre i regionen.

Nogle teatre har oprettet klubber for publikum. Camp X har oprettet "Campisterne" og Østre Gasværk har "Club Gasværket". Betty Nansen Teatret har en anden variation nemlig udnævnelse af "ambassadører" for det og Edison Scenen. Også Københavns Teater har oprettet en klub, "1. række". Formålet med klubberne er naturligvis at knytte et trofast publikum til teatret og dette belønnes med forskellige fordele. Klubformen er en markedsførings form, der ofte gennem de senere år er anvendt i forhold til ungdommen. Effekten heraf på teaterområdet bliver interessant at vurdere om nogle år. Klubberne udgør i øvrigt en mulighed for at differentiere rabatterne og de vil dermed være inspiration til at stå uden for et fællesskab med aftalt rabat, billetsystem og markedsføring.

Bekendtgørelsen om formidlingstilskuddet

Den lovmæssige baggrund for disse rabatter er bl.a. givet i "Bekendtgørelse om formidlingstilskud til nedbringelse af billetpriser" fra 2006, som gav nye muligheder, men som også har rejst nye problemstillinger for teatrene. Hvor bekendtgørelsen om Teaterlovens §24 tidligere kunne affattes i 5 stk. kaldet abonnementsordningen, får området i den nye bekendtgørelse hele 27 §'er. Formålet har angiveligt været at gøre ordningen enkel at administrere for teatrene samt at give dem en større frihed i forhold til tidligere ordninger. Ordningen kaldes i flæng billetstøtteordning, billetkøbsordning og formidlingstilskud.

Formålet med bekendtgørelsen er at nedbringe billetpriser for at få flere i teatret. Bekendtgørelsen lægger nu et loft for, hvor meget af tilskuddet, der må bruges til markedsføring og formidling af ordningen, nemlig 8 %, således at 92 % af tilskuddet sikres anvendt til rabat på billetprisen.

Meget væsentligt er, at alle typer af tilskudsmodtagere selv tilrettelægger deres egen rabatordning, evt. i samarbejde med andre modtagere.

Ordningen skal iflg. bekendtgørelsen evalueres hvert 4. år første gang i 2010, hvor effekten af rabatterne på antallet af solgte billetter vurderes sammen med fordelingen af pengene på de oprettede puljer. Kunststyrelsen vil formentlig tage initiativ til igangsætning af evalueringen.

Tilskud til formidling gives til:

1. landsdelsscenerne og Københavns Teater
2. øvrige stationære teatre, som modtager tilskud fra Kunstrådet, stationære teatre, der producerer professionelt teater på permanent basis og har fast scene
3. arrangører af turnerende teater, det vil sige teaterforeninger, kulturhuse og andre arrangører af turnerende teater

Teatre i disse grupper, der i forvejen modtager statstilskud, er umiddelbart berettiget til at modtage tilskud, andre skal godkendes efter ansøgning af Kunstrådet som teater i teaterlovens forstand.

Det Kongelige Teater modtager således ikke tilskud direkte til nedbringelse af billetpriserne. Teatrets rabatordninger er dermed finansieret via det generelle tilskud til teatret. Der er ikke i den politiske aftale om Det Kongelige Teater omtalt krav til billetprisernes størrelse eller rabatter herpå, men til gengæld klare krav til teatrets åbenhed i forhold til nye publikumsgrupper: "Det Kongelige Teater skal arbejde målbevidst på at være hele Danmarks teater – både ved at åbne huset for mange forskellige publikumsgrupper – og trække nye til - og ved at komme ud i landet med sine turnerende forestillinger."

Det er Kommissionens opfattelse, at teatrenes rabatsystemer understøtter hensigten, at få flere i teatret og at de derved udvider markedet. Den uoverskuelighed der kan synes at være blandt de mange forskellige rabatsystemer og -muligheder viser, at teatrene aktivt forsøger at nå sit potentielle publikum ad mange markedsføringskanaler.

For Kommissionen er det centrale spørgsmål i hvilket omfang billetter og rabatsystemer skal være offentligt reguleret. Det er i denne sammenhæng påfaldende, at nogle af de områder, hvor man umiddelbart kunne antage, at det offentlige burde have interesse i gennem regulering at sikre rabatsystemer, ikke forefindes hverken politiske direktiver eller interesse. Det gælder eksempelvis ungdomsrabatterne og Det Kongelige Teater.

En del af den nuværende regulering synes ligefrem at være bureaukratisk belastende for teatrenes drift, det gælder eksempelvis kravet om at mindst 92% af de enkelte teaters formidlings-tilskud skal anvendes til nedbringelse af priserne.

På denne baggrund anbefaler Kommissionen, at den statslige regulering af billetstøtteordningen ophører. De nuværende bevillinger tilfalder teatre og arrangører forholdsmæssigt ud fra hidtidigt forbrug. Teatrene har herefter frie rammer til at iværksætte publikumsfremmende aktiviteter på markedsvilkår, herunder at indgå i de rabatfællesskaber som de enkelte teatre synes relevante

Moderne formidling foregår via Internettet. Det er derfor overordentlig vigtigt, at planerne om en Scenekunstportal, hvorfra alle teatre kan formidle information og billetsalg realiseres. Oprettelsen af en Scenekunstportal vil kunne overflødiggøre den nuværende billetstøtteordning, idet den nuværende støtte fordeles til de teatre og teaterforeninger, der hidtil har deltaget i billetstøtteordningen forholdsmæssigt efter gennemsnittet af antal solgte billetter, Det er

afgørende, at udvikling og oprettelse af portalen betales med offentlige midler, mens det er hensigtsmæssigt at de teatre (og teaterforeninger), som ønsker at benytte den betaler for driften fx i forhold til antal formidlede billetter. For at optimere publikumsvenligheden må det anses for nødvendigt, at portalen er omfattende, og forsynet med en optimal søgemaskine, som gør det nemt at finde frem til de forestillinger man ønsker at se, få et hurtigt overblik over muligheder, priser m.v.

Kommissionen anbefaler at den nødvendige udvikling og oprettelse af en Scenekunstportal fremskyndes og finansieres af det offentlige, mens driften finansieres af de deltagende teatre.

18. Amatørteatret

Amatørteatret har sin naturlige plads i dansk teaterliv, især som selvstændigt og engageret teater, men også som rekrutteringsbase for nye talenter, det være sig skuespillere eller dramatikere. Amatørteatre fungerer i høj grad som brobyggere mellem forskellige dele af lokalsamfundets kulturelle muligheder. Derfor er det også logisk, at amatørteatre støttes af kommunerne.

Det anslås, at der årligt er omkring 500.000 tilskuere til den vidtfavnende fauna af dansk amatørteater; dette tal omfatter "frivillige" besøg – amatørforestillinger på skoler, højskoler m.v. indgår ikke

Staten yder støtte til landsorganisationen DATS (Dansk Amatør Teater Samvirke, nu Landsforeningen for dramatisk virksomhed), som på nationalt plan bl.a. sikrer uddannelse, udvikling, koordination og international udveksling.

Den statslige støtte til DATS er i de senere år tildelt via tipsmidlerne (3,6 mio. kr. i 2008), administreret af Kulturministeriet. For Kommissionen forekommer det ulogisk at lade udvikling af denne del af scenekunsten administreres af Kulturministeriet, hvorimod øvrige drifts- og udviklingsmidler administreres af Scenekunstudvalget. Det er i denne forbindelse værd at gøre opmærksom på, at eksempelvis midler til amatørmusik i høj grad administreres af Kunstrådets Musikudvalg.

Kommissionen anbefaler, at den statslige støtte til amatørteatret overføres fra Kulturministeriet til Scenekunstudvalget. Samtidig anbefales, at Scenekunstudvalget og Scenekunststyrelsen styrker dialogen med amatørteatret.

19. Internationale relationer

Udenlandsk inspiration, fremmede scenekunstnere og rejsende udenlandske trupper, der aktivt har medvirket til opkomsten og udviklingen af dansk teater, går tilbage til før Holberg og teatret i Lille Grønnegade.

Danske udadvendte relationer til udenlandske teaterverdener kom først i gang i slutningen af 1800-tallet og forblev længe kortvarige gæstespil på teaterinstitutioner af samme karakter som gæsternes, typisk nationalteatre, men siden 1970'erne er spektret og hyppigheden af udenlandske forbindelser vokset. Københavns Internationale Teaters store festivals har siden 1980 betydet en øjenåbner for danske scenekunstnere og publikum i forhold til avantgardeformer inden for teater, dans, performance og ny cirkus. Især har nybrud af frie grupper, danskompagnier, børneteatre og andre mindre teatre betydet opbygningen af netværk af udvekslingsmuligheder og mere dybtgående samarbejdsforhold end de rene gæstespil. Gæstespil er udbygget med sideløbende træning, samarbejdsopbygning m.v. af stor betydning for udviklingen af dansk scenekunst.

Teaterråd og nu Kunstrådets Scenekunstudvalg kan med begrænsede midler støtte gæstespil og udenlandske turneer for dansk scenekunst. Scenekunstudvalget tog 2006, med godt resultat i form af efterspørgsler, initiativ til at arrangere en international Showcase, med delvise og totale opførelser af danske forestillinger for udenlandske teaterfolk og arrangører. En ny Showcase vil blive arrangeret i 2009.

Kunstrådet har ret begrænsede, men i perspektiverne forbedrede udvekslingsmuligheder for grupper af kunstnere, og de nordiske kulturministre har besluttet, fra 2009 at ville forøge mulighederne for udveksling af kunstnere inden for den nordiske region.

Der er således en voksende ønske om at henlede tilskudsmyndigheders forståelse, i kølvandet af dansk scenekunsts omfattende turnévirksomhed (frie grupper, børneteater, moderne dans, teatre m.m.) i store dele af verden, for det store potentiale for udvikling og fornyelse, der ligger i grupperingers selvvalgte, sympatisk interessante afprøvninger og gennemførelse af samarbejder, baseret på periodevis forløb til opbygning af egentlige samarbejdsprojekter. Grupperinger, der ofte dannes på tværs af kunstarter.

Kommissionen anser sådanne muligheder for længerevarende samarbejder over perioder for et meget betydningsfuldt instrument til scenekunstens udvikling og fornyelse og anbefaler, der skaffes forbedrede muligheder for, at Kunstrådet og dets Scenekunstudvalg kan stimulere sådanne initiativer med tilskud.

Bilag A: Kommissorium

**Copenhagen
Business School**
HANDELSHØJSKOLEN

Center for Kunst og
Lederskab /
Centre for Art and
Leadership
Porcelænshaven 18A
DK-2000 Frederiksberg
Tlf.: +45 3815 3630
Fax: +45 3816 3635
www.cbs.dk/cal

En ny teaterlov? – Kommissorium

Kommissionen har til opgave at foretage en fordomsfri vurdering af de gældende lovbestemte strukturer og andre ordninger for dansk teater og på grundlag heraf fremkomme med forslag til en ny teaterlov, der omfatter alle sider af dansk scenekunst.

Forslaget til en ny teaterlov må udarbejdes under hensyntagen til vigtigheden af at bevare og udbygge mangfoldigheden og det nyskabende i teaterlivet.

- Kommissionen skal revurdere statens opgavedeling på teaterområdet.
- Kommissionen skal stille forslag med henblik på at skabe det bedste grundlag for samarbejde mellem bevilligende myndigheder og teatre under hensyntagen til armslængdeprincippet.
- Kommissionen skal ligeledes fremsætte overvejelser med henblik på at tydeliggøre krav og forventninger til ledelsers og bestyrelses rolle for de enkelte teatre.
- Kommissionen kan inddrage uddannelsesmæssige overvejelser, i det omfang Kommissionen skønner det fornødent.

Blandt de spørgsmål Kommissionen forventes at besvare er følgende:

- Hvordan sikrer vi den fortsatte udvikling og dynamik af kvalitetsudbud af scenekunst til både børn og voksne i hele landet? Herunder: hvordan skabes den bedste udviklingsramme for teaterlivet i sin helhed?
- Kan støtte til fremme af publikums teaterinteresse forbedres?
- Hvordan kan man bedst støtte det turnerende teater?
- Hvordan sikres den internationale udveksling på teaterområdet, herunder ikke blot udveksling af betydningsfulde produktioner, men også import og eksport af væsentlige ideer, metoder, erfaringer etc.

Kommissionen kan under sit arbejde rådføre sig med særligt sagkyndige inden for de enkelte områder af teaterlivet.

Kommissionen skal give organisationer, institutioner mv., der er berørt af teaterlovgivningen, lejlighed til at afgive udtalelser til Kommissionen.

Kathrine Winge Müller
Centerkoordinator
tlf.: +45 2728 3706
kwm.lpl@cbs.dk

Bilag B: Baggrund

**Copenhagen
Business School**
HARDELSHØJSKOLEN

Center for Kunst og
Lederskab /
Centre for Art and
Leadership
Porcelænshaven 18A
DK 2000 Frederiksberg
Tlf.: +45 3815 3630
Fax: +45 3816 3635
www.cbs.dk/cal

En ny teaterlov? – Baggrund

De offentlige debatter om teaterstruktur mv. er kendetegnet ved at virke lattrækkende og mystiske for den almindelige medieforbruger. Ansvar og rollefordelinger fremstår utydeligt. Det skyldes først og fremmest, at udviklingen de senere år med al ønskelig tydelighed viser, at lovgivningen er utidssvarende.

Udviklingen har sat dybe spor i det teatermiljø, der danner grobund for en levende interesse for sammenhængende og stimulerende ordning af scenekunstens struktur og arbejdsvilkår. Derfor er der behov for at samle teaterlivets aktører om en ny fælles platform for at gentænke støtte- og samarbejdsstrukturer.

Kathrine Winge Müller
Centerkoordinator
tlf.: +45 2728 3706
kwm.jp@cbs.dk

Baggrund

I 1988 afgav et udvalg "den gule" betænkning om revision af teaterloven.

Betænkningen blev fulgt op af en samlet lovrevision, som fik bred opbakning ved vedtagelsen i 1990.

1988-betænkningen fremstår nu, 20 år senere, som det seneste samlede bud på en teaterlov, hvori alle elementer af scenekunstens virke tænkes ind i en form, der kan nyde bred accept både i teatermiljøerne og i de politiske miljøer.

I 1999 afgav et udvalg en betænkning om teaterloven. Daværende kulturminister lod et "skriveudkast" sive ud. Herefter gik forslaget i hårdknude og blev aldrig fremsat.

I 2003 annoncerede Kulturministeren et nyt teaterlovsinitiativ, hvor "alt ville være i spil".

Forskellige områder af lovgivningen blev imidlertid trukket ud af de påtænkte overvejelser for at opnå aktuelt nødvendige løsninger, hvorved tanken om en helhedsløsning blev umuliggjort og ikke siden er genovervejet.

Siden 1988 er der sket en række væsentlige ændringer både i det omkringliggende samfund og mere konkret i og for teaterlivet.

Det er naturligvis et åbent spørgsmål i hvilket omfang ydre samfundsændringer påvirker en teaterlovgivning, men det kan alligevel være værd at reflektere over elementer som de følgende:

- Muren faldt, EU mere end fordobledes, globalisering er et begreb på den almindelige agenda.

2

- Indvandringen til Danmark har haft voldsom betydning for alle dele af det offentlige liv.
- Internet har ændret kommunikationsveje radikalt
- Begreber som oplevelsesøkonomi og underholdningsindustri er en del af den daglige kulturdebat.
- Sponsoring og samarbejde med erhvervslivet er hverdagskost i kulturlivet.
- Management- og ledelsesfilosofier spiller en væsentlig anden rolle i den offentlige sektor med en udvikling hen imod stærkere administration i teaterlivet.

Før teaterlivet har der været beslutninger og forhold, som har påvirket den konkrete dagligdag. Her blot nogle eksempler:

- Den kommunale strukturreform er gennemført.
- Teaterrådet er afskaffet. Kunstrådet med Scenekunstudvalget og Kunststyrelsen med Centret for scenekunst er etableret.
- Det kongelige Teater har fået et nyt operahus og får 2008 et nyt skuespilhus.
- ARTE er lukket.
- Billetsalget har ændret kanaler.
- Den storkøbenhavnske landsdelsscene blev til Det storkøbenhavnske teaterfællesskab, blev til Hovedstadens Teater, som siden er blevet til Københavns Teater. Undervejs forsvandt halvdelen af teatrene.
- Små storbyteatre er etableret.
- Ændrede rammer for egnsteatrene er på vej.
- Danseteatret er blevet anerkendt.
- Ny Cirkus er ved at blive anerkendt.
- Kulturkanon symboliserer en styrkelse af det nationale, samtidig med en forøget interesse for internationale relationer især m.h.t. kultureksport.
- Danmarks Radios programvirksomhed begrænses mht. områder og omfang.
- Bred politisk tilslutning til videreudvikling og satsning på dansk film.

I henhold til Teaterloven fra 2003 skal den nuværende Teaterlov revideres i 2008/2009.

Bilag C: Pressemeddelelse

PRESSEMEDDELELSE

**Copenhagen
Business School**
1917 - 2007

Frederiksberg den 22. januar 2008

Vil lave en ny teaterlov

Dansk teaterliv har brug for en ny teaterlov. Det arbejde vil en selvbestallet kommission gå i gang med nu, og den forventer at være færdig inden sommerferien.

- Siden den sidste egentlige teaterlov fra 1990 er alle hidtidige forsøg, på at samle sig om en fuldstændig revision, løbet ud i sandet og har resulteret i det kludetæppe af lappeløsninger, den nugældende lov er udtryk for. Der er behov for en teaterlov, der tænker i teaterlivets helhed og inddrager kunstens globalisering og inspireres af moderne organisationsprincipper, siger initiativtager Tom Ahlberg.

- Alle forsøg på at samle trådene til en ny samlet teaterlov - både under den forrige SR-regering og under den nuværende VK-regering er strandet, konstaterer kommissionens formand, Bjørn Lense-Møller.

Den nye teaterlovskommission består af engagerede mennesker, som samtidigt er neutrale og uafhængige af teaterlivets mange miljøer. Dette kan blive en unik mulighed for at skabe bedre udviklingsmuligheder for dansk teater.

Teaterlovskommissionen har indgået samarbejde med Copenhagen Business School (Center for Kunst og Lederskab), som både vil fungere som forskningspartner og sekretariat for kommissionen.

Teaterlovskommissionens medlemmer:

Tom Ahlberg, forlagsdirektør, tidligere kulturborgmester København

Nina Crone, filmproducent

Charlotte Fich, skuespiller

Litten Hansen, direktør CopyDan, tidligere formand for Dansk Skuespillerforbund og tidligere skuespilchef

Det Kongelige Teater

Bjørn Lense-Møller, formand, tidligere chef for TV-Teatret og Radioteatret, tidligere formand for Teaterrådet

Søren Møller, formand for Statens Kunstfonds repræsentantskab, tidligere kulturrådmand Odense

Arbejdet i kommissionen er ulønnet. Kommissionens arbejde kan følges på www.teaterlov.dk, hvor du også kan få mere information om baggrunden, medlemmer mv.

Den nuværende teaterlov skal senest revideres i folketingsåret 2008-2009.

Yderligere oplysninger:

Tom Ahlberg, forlagsdirektør, tidligere kulturborgmester København, 33 15 05 15

Bjørn Lense-Møller (formand), tidligere chef for TV-Teatret og Radioteatret, tidligere formand for Teaterrådet, 45 85 08 79

Ole Fogh Kirkeby, professor ved Copenhagen Business School, 40 74 43 94

Bilag D: Kommissionens medlemmer

**Copenhagen
Business School**
HÅNDELSHØJSKOLEN

Center for Kunst og
Lederskab /
Centre for Art and
Leadership
Porcelænshaven 18A
DK-2000 Frederiksberg
Tlf.: +45 3815 3630
fax: +45 3816 3635
www.cbs.dk/cal

Kathrine Winge Müller
Centerkoordinator
tlf.: +45 2728 3706
kwm.jp@pbs.dk

Teaterlovskommissionens medlemmer:

- Tom Ahlberg**, forlagsdirektor, tidligere kulturborgmester København
- Nina Crone**, filmproducent
- Charlotte Fich**, skuespiller
- Litten Hansen**, direktør CopyDan, tidligere formand for Dansk Skuespillerforbund og tidligere skuespilchef Det Kongelige Teater
- Bjørn Lense-Møller**, formand, tidligere chef for TV-Teatret og Rariteatret, tidligere formand for Teaterrådet
- Søren Møller**, formand for Statens Kunstfonds repræsentantskab, tidligere kulturrådmand Odense
- Henriette Fenger Ellekrog**, Koncern HR direktør i SAS

Bilag E: Invitation til Teatrets Dag

**Copenhagen
Business School**
HANDELSHØJSKOLEN

Center for Kunst og
Lederskab /
Centre for Art and
Leadership
Porcelænshaven 18A
DK-2000 Frederiksberg
Tlf.: +45 3815 3630
Fax: +45 3816 3635
www.cbs.dk/cal

Teatrets Dag

Den selvbestaltede teaterlovskommission og Copenhagen Business School inviterer til *Teatrets Dag*, hvor en bred kreds af personer, der arbejder i og for dansk teater, samt andre der har en stor interesse for teater, kan mødes til gensidig inspiration. Vi vil diskutere mål og virkemidler for teatrets arbejdsvilkår og dets fortsatte udvikling.

***Teatrets Dag* holdes på Copenhagen Business School,
Solbjerg Plads 3, 2000 Frederiksberg
i Danske Bank Auditoriet 2.01**

Fredag den 16. maj 2008 kl. 10.00 – 16.00
med efterfølgende reception

Programmets hovedpunkter og talere:

- Åbning ved Jan Molin – Teater og erhvervsøkonomi
- Kulturminister Brian Mikkelsen
- Det danske teaterlandskab, kommissionsformand Bjørn Lense-Møller
- Om scenekunst, Klaus Hoffmeyer
- At lede kunst, professor Ole Fogh Kirkeby

Under dagen gennemføres et antal TeaterTænkeTanke under ledelse af blandt andre:

Sanne Bjerg, Trevor Davies, Christian Have, Gitte Kath og Ole Fogh Kirkeby.
Dagen styres af journalist Jakob Andersen.

Foruden den efterfølgende reception bliver der også tid til en frokostbuffet.

Læs mere - og tilmeld dig - på www.teaterlov.dk.

På vegne af kommissionen og Copenhagen Business School

Bjørn Lense-Møller og Ole Fogh Kirkeby

Bilag F: Tilmeldings liste til Teatrets Dag

Navn	Organisation
Aino Skjellerup	Teatret Kaleidoskop
Albert Nielsen	Anemone Teatret
Allan Xenius Grige	Copenhagen Arts & Culture Consult
Anette Abildgaard	Dansk Danseteater
Anja Olsen	Teatret Kaleidoskop
Anje Smith	Institut for Ledelse, Politik og Filosofi (CBS)
Anne Bordum	Teatercentrum
Anne Dalsgaard	Teater Hund
Anne Middelboe Christensen	Dagbladet Information
Anne-Kari Ravn	Dansk Danseteater
Annette Kornerup	Kulturministeriet
Bent Jacobsen	DATS-Landsforeningen for dramatisk virksomhed
Biba Schwoon	BTS
Bjørn Lense-Møller	Teaterlovskommissionen
Bjørn Lyngbirk	Ishøj Teater
Bodil Vigsø	Egnsteatret Masken
Charlotte Fich	Teaterlovskommissionen
Christian Have	Tænketank moderator
Christina Krøll	Teaterbilletter.dk
Clarissa Meister-Petersen	Kulturministeriet
Claus Damgaard	ENTEN-ELLER
Ditte Maria Bjerg	
Elisabet Diedrichs	Dansk Kunstnerråd
Elisabeth Hultcrantz	Kunststyrelsen, Scenekunstcentret
Geir Sveaas	Dansk Teaterunion, Aalborg Teater
Gitta Malling	Limfjordsteatret
Gitte Kath	Tænketank moderator
Gry Worre Hallberg	Theatre-in-Business
Halina Hansen	
Helle Hein	Copenhagen Business School
Henriette Fenger Ellekrog	Teaterlovskommissionen
Henrik Hermansen	Center for Kunst og Lederskab
Henrik Petersen	Dansk Skuespillerforbund
Henrik Strube	IT og AV support, CBS
Ida Munk	Center for anvendt kultur
Jacob Andersen	Journalist
Jacob Cold	Akademiet for Utæmmet Kreativitet
Jacques S. Matthiessen	Passepartout Theatre Production

Navn	Organisation
------	--------------

Jakob Holm Hansen	Mungo Park
Jan Grube Christiansen	Dansk ITI & Teaterunion
Jan Middelbo Outzen	Danmarks Teaterforeninger
Jan Molin	Dekan CBS
Jan Maagaard	Københavns Teater
Jesper Bjørn	Cross Connection Ballet Company
Jesper Hermansen	Kulturministeriet
John H. Bjørneboe	Teatret Zeppelin
Jaan Bonde	Team Teatret, Herning
Karen Stange Jensen	Foreningen af Danske Dramaturger
Karen Toftegaard	Camp X
Karin Marcussen	Kulturministeriet
Karina Dichov Lund	De Frie Koreografer
Karsten Johansen	
Kasper Rostrup	Gladsaxe NY Teater
Kathrine Winge Müller	Center for Kunst og Lederskab
Keld Olsen	Råd. Ing. Keld E. Olsen
Kim Eden	Teaterbilletter.dk
Kirsten Sylvest	Kunststyrelsen - Scenekunstcentret
Lara Lindinger-Löwy	Theatre-in-Business
Lars Salling	Teaterjura.dk
Lasse Bo Handberg	BaggårdTeatret
Line Hauger	DATS Landsforeningen for dramatisk virksomhed
Lisbet Lipschitz	Anemone Teatret
Liselotte Justesen	SDS
Litten Hansen	Teaterlovskommissionen
Lone Pedersen	
Lone Rørly	
Lotte Forchhammer	Proscenia
Louise Voller	Dagbladet Information
Mads Wille	PLAN-B
Maja Topsøe-Jensen	Theatre-in-Business
Martin Elung	Odsherred Teaterskole, Scenekunstens Udviklingscenter
Martin Lyngbo	Mungo Park
Methe Bendix	Teater Hund
Mogens Holm	FAST
Mogens Jensen	MF
Mogens Pedersen	Foreningen af Danske Sceneinstruktører
Morten Brock	Institut for Ledelse, Politik og Filosofi (CBS)
	Foreningen af Danske Sceneinstruktører & Uafhængige
Morten S. Nielsen	Scenekunstnere
Nils Ole Kragh	Egnsteatret Masken

Navn**Organisation**

Ninna Urhammer	Center for Kunst og Lederskab
Ole Fogh Kirkeby	MF
Pernille Frahm	PLEX - Københavns Musikteater
Pernille Møller Taasinge	Center for Kunst og Lederskab
Peter Hanke	Uafhængige Scenekunstnere
Peter Sloth Madsen	Politiken
Peter Thygesen	Kunststyrelsen
Poul Bache	Actors Inc.
Puk Scharbau	Hotel Pro Forma
Ralf Richardt Strøbech	Teatret Asterions Hus
Rikke Giselsson	Børnekulturens Netværk
Rikke Lund Heinsen	KulturDoktor
Rikke Rottensten	Baadteatret
Rolf Heim	Tænketank moderator
Sanne Bjerg	Taastrup Teater
Sascha Hegner	PLAN-B
Simon K. Boberg	Grønnegårds Teatret
Steen Stig Lommer	Teatervidenskab, KUA
Stig Jarl	PLAN-B
Stine Bille Olander	Kitt Johnson X-act & Egnsteaterkonsulent
Susanne Danig	Mediet og Masken
Svend E Kristensen	Teaterlovskommissionen
Søren Møller	De Frie Koreografer
Tali Rázga	BTS
Thorkild Ibsen	Teaterlovskommissionen
Tom Ahlberg	Tænketank moderator
Trevor Davies	Det lille Teater
Trine Wisbech	Venstre
Troels Christensen	Kunststyrelsens Scenekunstcenter
Vibeke Skov Larsen	

Bilag G: Tipsbevillinger til teater 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
Danske Koncert- og kulturhuse, internationale gæstespil	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Det Rejsende Børneteater (1)	0,8	0,8	0,8		
Det Danske Teater/folketeatret.dk	1,1	3,7	3,7	3,8	3,9
Pulje til danseteatre, garantifond, kabaretsccener og int. teater (KR)(2)	14,0	14,4	14,7	15,8	15,8
Diverse teaterinitiativer (Kum) (3)	5,0	2,4	7,0	8,0	8,0
Moderne dans, pulje (Kum) (4)	5,0	5,0	5,0	5,2	5,8
Egnsteatre - sikring af refusionsprocent på 50 i 2008 (5)					6,7
Peter Schaufuss Balletten					2,0
Teater i alt	26,6	27,0	31,9	33,5	42,9

Noter:

(KR) = puljen fordeles af Kunstrådets Scenekunstudvalg

(Kum) = puljen fordeles af Kulturministeriet

(1) Puljen Det Rejsende Børneteater overføres fra 2007 til puljen til danseteatre m.v.

(2) Puljen til danseteatre, garantifond, kabaretsccener og internationalt teater har i 2008-bevillingen denne beskrivelse:

Puljen anvendes til supplerende støtte til danseteatrenes virksomhed. Af puljen finansieres garantiordningen for turnéteater. Ordningen er en underskudsgaranti til arrangører, som køber turnéforestillinger, som udbydes under Garantiordningen. Garantiordningen skal bl.a. fremme ny dansk dramatik og ny dans. Puljen anvendes desuden til gennemførelse af international teaterudveksling, herunder bl.a. gæstespil i ind- og udland. Udvalgte gæstespil fra udlandet skal bl.a. udgøre et alternativ til den danske scenekunst og medvirke til at inspirere både kunstnere og publikum. Ved fordelingen af tilskud til gennemførelse af udenlandske gæstespil i Danmark tilstræbes det at imødekomme behovet for gæstespil i hele landet. De danske gæstespil i udlandet skal præsentere dansk scenekunst og medvirke til at udbrede kendskabet hertil. Puljen supplerer derudover Kunstrådets særskilte bevilling til turnerende børneteater afsat på finansloven som afløsning for den såkaldte RBOT-ordning, der blev nedlagt i forbindelse med kommunalreformen. Af puljen gives endvidere tilskud til kabaretsccener. Puljen fordeles af Kunstrådets Scenekunstudvalg.

(3) Puljen Diverse teaterinitiativer har denne beskrivelse:

Puljen anvendes til styrkelse af de generelle vilkår for dansk scenekunst. Puljen fordeles af Kulturministeriet.

(4) Puljen Moderne dans har i 2008 denne beskrivelse:

Puljen anvendes til finansiering af arbejdet med at styrke alle led i fødekæden for moderne dans: Uddannelse, produktion og formidling, først og fremmest det arbejde, der er samlet i Dansens Hus. Puljen fordeles af Kulturministeriet.

(5) Puljen Egnsteatre - sikring af refusionsprocent på 50 i 2008 har denne beskrivelse:

Bevillingen anvendes til at sikre en refusionsprocent på 50 for kommunale driftstilskud til egnsteater i 2008.

Bilag H: Formål med Statens teatre

- i henhold til Teaterloven

	Det Kgl. Teater	Landsdelsscener	KT
alsidigt	"ikke ensidigt"	Ja	Ja (tilsammen)
kvalitetspræget	"høj kunstnerisk kvalitet"	Nej	Ja
ældre og nyere værker	"videreføre klassiske traditioner"	Ja	Ja
danske dramatikere	"danske værker"	Ja	Nej
eksperimenterende	"udvikle nutidig scenekunst"	Ja	"udvikling og nytænkning"
turneer DK	skal		
turneer internationalt	kan		
plads til opera og ballet	Ja	Ja	

	folketeatret.dk	Jyske Opera	Schaufuss
alsidigt	Ja	Ja	Ja
kvalitetspræget	Ja	Ja	Ja
ældre og nyere værker	Nej	Nej	Nej
danske dramatikere	"danske værker"	"danske værker"	"danske værker"
eksperimenterende	Ja	Ja	Ja
turneer DK	Ja	Ja	Ja
turneer internationalt			
plads til opera og ballet			

Bilag I: Styling af Statens teatre

	Det Kgl. Teater	Landsdelsscener	KT
Finanslov	Ja	Ja	Ja
Resultatkontrakter	Ja, politisk aftale	Ja	Ja, politisk aftale
Bestyrelse	Ja	Ja	Ja
Kvalitative krav til sammensætning	"kulturel og ledelsesmæssig indsigt"	"juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt"	juridiske, ledelsesmæssige, økonomiske, markedsføringsmæssige og teaterfaglige kompetencer

Minister udpeger	Ja	Ja	Ja
Kunstråd udpeger	Nej	Ja	Nej
Kommune udpeger Andre (ikke medarbejd.)	Nej	Nej	Nej
Bestyrelse udpeger ledelse	Ja	Ja	Ja
Kunststyrelse godkende løn mv.	Nej	Ja	Nej

	folketeatret.dk	Jyske Opera	Schaufuss	KT-teatre
Finanslov	Ja	Ja	Ja	Nej
Resultatkontrakter	Ja	Ja	Ja	Ja
Bestyrelse	Ja	Ja	Ja	Ja
Kvalitative krav til sammensætning	juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt	juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt	juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt	juridiske, ledelsesmæssige, økonomiske, markedsføringsmæssige og teaterfaglige kompetencer
Minister udpeger	Ja	Ja	Ja	Nej
Kunstråd udpeger	Nej	Ja	Ja	Nej
Kommune udpeger Andre (ikke medarbejd.)	Nej	Ja	Ja	Ja
Bestyrelse udpeger ledelse	Ja	Ja	Ja	Ja (KT)
Kunststyrelse godkende løn mv.	Ja	Ja	Ja	Nej

Bilag J: Teaterbestyrelser

1.1 Det Kgl. Teater

1.1.1 Bestemmelser om sammensætningen og beskikkelse/ udpegning af bestyrelse og formand

Det Kongelige Teater er en statsvirksomhed, der ledes af en bestyrelse på indtil 8 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren for 4 år ad gangen.

Bestyrelsen skal repræsentere kulturel og ledelsesmæssig indsigt:

- 6 medlemmer udpeges af kulturministeren
- Medarbejderne på Det Kongelige Teater kan udpege to repræsentanter til bestyrelsen. (Kulturministeren fastsætter regler for medarbejdernes valg af bestyrelsesmedlem)
- Kulturministeren udpeger blandt medlemmerne formand og næstformand.

1.1.2. Bestyrelsens arbejdsopgaver og kompetencer i forhold til økonomien

Kulturministeren fastsætter (efter indstilling fra bestyrelsen) en vedtægt for Det Kongelige Teater.

Bestyrelsen er Det Kongelige Teaters øverste ledelse og har over for kulturministeren det overordnede ansvar for teatrets virksomhed. Den fastsætter selv sin forretningsorden.

Budgettet gives via finansloven, der fastsætter rammen og giver bemyndigelse om indgåelse og opsigelse af kollektive overenskomster på teatret. Der er d. 27.februar 2008 mellem regeringen og en række partier indgået en flerårig aftale for 2008- 2011, der specificerer kravene til teatret, der forøges bl.a. med udgangspunkt i det nye skuespilhus. Budgettet forøges derfor med aftalen med 13,5 mio. kr. til 512,4 mio.kr. Bestyrelsen træffer beslutning om teatrets budget efter indstilling fra direktionen. Der indgås en resultatkontrakt mellem kulturministeren og teatret.

1.1.3. Bestyrelsens kompetencer i forhold til teaterledelsen

Det er bestyrelsen, der træffer beslutning om direktionens sammensætning og den ansætter teaterchefen og direktionens øvrige medlemmer. De kunstneriske chefer for henh. skuespil, ballet, opera og kapel står til ansvar over for teaterchefen.

Der er i denne ansvarsfordeling klare ligheder med andre virksomheder. Ansvaret bygges op i forhold til hierarkiets top og der er en klar arbejdsdeling mellem bestyrelse og drift,

1.2 Den Jyske Opera

1.2.1 Bestemmelser om sammensætningen og beskikkelse/ udpegning af bestyrelse og formand

Den Jyske Opera er en selvejende institution, der ledes af en bestyrelse på 8 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren for 4 år ad gangen. Bestyrelsen er første gang udpeget pr. 1. januar 2007.

Bestyrelsen skal tilsammen repræsentere juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt:

- Kulturministeren udpeger 2 medlemmer af bestyrelsen. 1 af disse medlemmer udpeges efter indstilling fra KL.
- Århus Kommune (1 medlem)
- Kunstrådet (2 medlemmer, hvoraf 1 medlem skal have operafaglig indsigt)
- Den Jyske Operas medarbejdere (1 medlem)
- Danmarks Teaterforeninger (1 medlem)
- LandsdelsOrkesterForeningen (1 medlem). (Bek. 1690 kap 4 2006)

Kulturministeren udpeger formanden

1.2.2 Bestyrelsens arbejdsopgaver og kompetencer i forhold til økonomien

Vedtægterne godkendes af Kunststyrelsen.

Bestyrelsen har det overordnede ansvar og fastlægger selv sin forretningsorden.

Operaen finansieres af staten og Århus Kommune.

Bestyrelsen indgår resultataftale med Kulturministeriet.

Bestyrelsen og operachefen tilvejebringer det årlige budget, der skal godkendes af Kulturministeriet. Regnskabet skal udarbejdes efter Kulturministeriets bekendtgørelse om budget, regnskab og revision.

1.2.3 Bestyrelsens kompetencer i forhold til teaterledelsen

Bestyrelsen ansætter operachefen for perioder på 5 år. Kunststyrelsen skal godkende løn og ansættelsesvilkår for chefen.

Operachefen ansætter administrationschef efter godkendelse af bestyrelsen.

Operachefen har det fulde kunstneriske og administrative ansvar for virksomheden. Der må ikke iflg. standardvedtægten i operachefens kontrakt eller på anden måde gøres indskrænkninger i dennes ret til frit og uafhængigt at træffe bestemmelse om repertoire, engagementer og øvrige kunstneriske spørgsmål.

Bestyrelsens råderum er begrænset på et usædvanligt felt, idet lønforhandlingerne med en chef normalt foretages direkte mellem bestyrelse/organisationen, men her som for andre teaterinstitutioner skal løn og ansættelsesvilkårene godkendes i Kunststyrelsen.

Operachefen synes derimod at have frie hænder til at arbejde med organisationen, idet alene administrationschefen skal godkendes af bestyrelsen. Det kan virke overraskende, at det er formuleret i standardvedtægten, at den kunstneriske frihed skal sikres chefen (står i Teaterloven).

1.3 Peter Schaufuss Balletten

1.3.1 Bestemmelser om sammensætningen og beskikkelse/ udpegning af bestyrelse og formand

Da der pågår forhandlinger mellem Kunststyrelsen og Peter Schaufuss Balletten skal nedenstående oplysninger tages med forbehold.

Peter Schaufuss Balletten er en selvejende institution, der ledes af en bestyrelse på 8 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren for 4 år ad gangen. Bestyrelsen er første gang udpeget pr. 1. januar 2007.

Bestyrelsen skal tilsammen repræsentere juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt:

- Kulturministeren udpeger 3 medlemmer af bestyrelsen, 1 af disse medlemmer udpeges efter indstilling fra KL.
- Holstebro Kommune (1 medlem)
- Kunstrådet (2 medlemmer, hvoraf 1 medlem skal have særlig indsigt i ballet/dans)
- Peter Schaufuss Ballettens medarbejdere (1 medlem)
- Danmarks Teaterforening (1 medlem). (Bek. 1690 kap 5 2006)

Kulturministeren udpeger formanden.

1.3.2 Bestyrelsens arbejdsopgaver og kompetencer i forhold til økonomien

Vedtægterne godkendes af Kunststyrelsen

Bestyrelsen har det overordnede ansvar.

Balletten finansieres af Holstebro Kommune og Kulturministeriet.

Bestyrelsen indgår resultataftale med Kulturministeriet. Budgettet skal godkendes af Kulturministeriet. Regnskabet skal udarbejdes efter Kulturministeriets bekendtgørelse om budget, regnskab og revision.

1.3.3 Bestyrelsens kompetencer i forhold til teaterledelsen

Bestyrelsen ansætter chefen.

Som for operachefen for Den Jyske Opera gælder, at Balletchefen har det fulde kunstneriske og administrative ansvar for virksomheden. Der må ikke iflg. standardvedtægten i operachefens kontrakt eller på anden måde gøres indskrænkninger i dennes ret til frit og uafhængigt at træffe bestemmelse om repertoire, engagementer og øvrige kunstneriske spørgsmål.

Bestyrelsens råderum er begrænset på et usædvanligt felt, idet lønforhandlingerne med en chef normalt foretages direkte mellem bestyrelse/organisationen, men her som for andre teaterinstitutioner skal løn og ansættelsesvilkårene godkendes i Kunststyrelsen.

Balletchefen synes derimod at have frie hænder til at arbejde med organisationen, idet alene administrationschefen skal godkendes af bestyrelsen. Det kan virke overraskende, at det er formuleret i standardvedtægten, at den kunstneriske frihed skal sikres chefen (står i teaterloven).

1.4 Landsdelsscenerne

1.4.1 Bestemmelser om sammensætningen og beskikkelse/ udpegning af bestyrelse og formand

Landsdelsscenerne er selvejende institutioner, der ledes af en bestyrelse på 8 medlemmer, Bestyrelsens medlemmer beskikkes af kulturministeren for 4 år ad gangen.

Bestyrelsen skal tilsammen repræsentere juridisk, ledelsesmæssig, økonomisk, markedsføringsmæssig og teaterfaglig indsigt:

- Kulturministeren udpeger 3 medlemmer af bestyrelsen. Mindst 1 af disse medlemmer skal så vidt muligt have lokal tilknytning.
- Hjemstedskommunens kommunalbestyrelse (1 medlem, som enten skal være borgmester eller rådmand for kulturområdet)
- Kunstrådet (2 medlemmer, hvoraf mindst 1 medlem så vidt muligt skal have lokal tilknytning)
- Teatrets medarbejdere (2 medlemmer). (Bek. Nr. 1221 2006)

Kulturministeren udpeger en formand blandt bestyrelsens medlemmer.

1.4.2 Bestyrelsens arbejdsopgaver og kompetencer i forhold til økonomien

Vedtægterne for de tre landsdelsscener skal godkendes af Kunststyrelsen.

Staten kan yde tilskud til landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg. Statens bevilling fastsættes på de årlige bevillingslove.

Landsdelsscenerne i Århus, Odense og Aalborg skal følge reglerne i Kulturministeriets bekendtgørelse om budget, regnskab og revision. Da landsdelsscenerne modtager tilskud til halvdelen eller mere af ordinære driftsudgifter, skal der udarbejdes en intern regnskabsinstruks.

Odense Teater

Bestyrelsen har den overordnede ledelse og fastlægger overordnede retningslinier for driften af teatret. Bestyrelsen skal følge teatrets kunstneriske ledelse og sikre den økonomiske drift og føre tilsyn med bogholderi og regnskabsvæsen.

Bestyrelsen indgår 4-årige resultataftaler med Kulturministeriet, idet Odense Kommune hører, inden bestyrelsen godkender aftalen.

Bestyrelsen godkender efter oplæg fra teaterledelsen budgetforslag, regnskaber og årsberetning, der videresendes til Kunststyrelsen til godkendelse.

Fra de to øvrige landsdelsscener foreligger endnu ikke godkendte vedtægter.

1.4.3. Bestyrelsens kompetencer i forhold til teaterledelsen

Bestyrelsen ansætter teaterlederen. Kunststyrelsen skal godkende løn- og ansættelse vilkår. Der må ikke uden kulturministerens godkendelse gøres indskrænkninger i teaterledelsens ret til frit og uafhængigt at træffe bestemmelse om repertoire, engagement og øvrige kunstneriske spørgsmål.

Odense Teater

Bestyrelsen ansætter teaterlederen for en tidsbegrænset periode, idet Kunststyrelsen skal godkende løn- og ansættelsesvilkår for teaterlederen. Bestyrelsen ansætter økonomichef efter indstilling fra teaterlederen.

Fra de to øvrige landsdelsscener foreligger endnu ikke vedtægter.

1.5 Københavns Teater

1.5.1 Bestemmelser om sammensætningen og beskikkelse/ udpegning af bestyrelse og formand

Københavns Teater er en selvejende institution, der ledes af en bestyrelse på 6 medlemmer, der beskikkes af kulturministeren. Bestyrelsen er første gang udpeget pr 1.7.2005 for perioden frem til 31.12 2009.

Bestyrelsen skal tilsammen repræsentere juridiske, ledelsesmæssige, økonomiske, markedsføringsmæssige og teaterfaglige kompetencer.

De 6 medlemmer udpeges af kulturministeren

Blandt medlemmerne udpeger kulturministeren en formand og en næstformand

I denne bestyrelse, der varetager administrationen af det statslige tilskud til Københavns Teatre og som altså ikke er direkte ansvarlig for en kunstnerisk produktion, afspejles behovet for de forretningsmæssige kvalifikationer sig forholdsvis klart.

1.5.2 Bestyrelsens arbejdsopgaver og kompetencer i forhold til økonomien

Københavns Teaters bestyrelse har 4 opgaver:

1. Administrere det statslige tilskud til Københavns Teater

Tilskuddet på 108,1 mio.kr. i 2007 gives som tilskud til et teaters drift og produktion og som tilskud til husleje. Ud over drift - og produktionstilskud til fire teatre, yder huslejetilskud til Det Ny Teater og tilskud til Dansk Danseteater fra en særlig pulje til moderne dans. Dertil kommer tilskuddet til folketeatret.dk (der også modtager tilskud fra og refererer til Kulturministeriet),

2. Beslutte hvilke teatre der indgår i Københavns Teater

Bestyrelsen beslutter for en flerårig periode, hvilke teatre der skal tilbydes at indgå i Københavns Teater. Fra sæson 2007/08 indgår 4 teatre: Betty Nansen Teatret, Camp X, Gasværket og Nørrebro Teater.

3. Udarbejde strategiske udviklingsplaner for Københavns Teater
4. Administrere billetformidlingsordningen for teatrene i Københavns Teater

Bestyrelsen indgår flerårige resultataftaler med de fire teatre, hvori der dels fastsættes tilskudsbetingelser dels mål for teatrets virksomhed. Alle teatrene har forud for resultataftalen underskrevet en minimumsaftale, der bl.a. fastlægger fordelingen af tilskuddene. Ligeledes er teatrenes profil fastlagt af Københavns Teater.

Københavns Teaters drift

Bestyrelsen har ansat et sekretariat, der har til opgave at bistå bestyrelsen i dens arbejde og i nært samarbejde med teatrene at stå for den konkrete udmøntning af de initiativer, der er fastlagt i strategien for Københavns Teater. Sekretariatet varetager bl.a. den fælles supplerende markedsføring af teatrene, administrerer billetformidlingsordningen og står for udvikling af en enklere rabatordning og billeshåndtering. Sekretariatet forestår også udbetaling af tilskud til teatrene, styring af økonomi og regnskabsaflæggelse for tilskuddet.

1.5.3 Bestyrelsens kompetencer i forhold til teaterledelserne/ De enkelte teatre under Københavns Teater

Københavns Teater beskikker bestyrelserne på op til 6 medlemmer for hvert af de fire teatre, der modtager tilskud til drift og tilskud til produktion, og udpeger de 4 medlemmer. Hjemstedskommunen og teatret kan hver udpege 1 medlem.

Københavns Teater udpeger formand og næstformand for de enkelte teatre.

Det er Københavns Teater, der godkender disse teatres vedtægter, mens vedtægterne for folketeatret.dk godkendes af Kunststyrelsen.

Københavns Teater indgår flerårige resultataftaler med teaterbestyrelser på de fire teatre, i resultataftalerne fastsættes størrelsen af tilskud til det enkelte teater. Resultataftalerne indeholder betingelser forbundet med tilskuddet.

Her er således fastsat teatrets (for-)mål og kunstneriske profil og resultatmål samt krav om (værdi)belægningsprocenter og evaluering. Aftalerne med de fire teatre er gældende fra juli 2007 til juli 2011.

De enkelte teatres bestyrelser har ikke ansættelseskompetencen for teatrets ledelse. Københavns Teater udpeger direktionen i de fire teatre. I vedtægterne for teatrene Camp X og Nørrebros Teater sker udpegningen efter en drøftelse med teatrets bestyrelse. Dette er ikke tilfældet for Betty Nansens eller Østre Gasværks vedkommende, hvilket må formodes at blive korrigeret, idet Lov om ændring af Teaterlove nr. 459 2007 foreskriver det.

Man kan således konkludere, at de enkelte bestyrelser ikke træffer beslutning om

- sammensætningen af direktionen.
- ansættelsen af teaterchefen og direktionens øvrige medlemmer.
- vedtægterne og fastsættelsen af forretningsorden.

For folketeatret.dk's vedkommende er der indgået en fusionsaftale underskrevet d. 4.12 2006 og 15.1 2007 mellem Folketeatret og Det Danske Teater. Aftalen var forhåndsgodkendt af Kulturministeriet.

Bestyrelsen består af 7 personer, heraf er 2 udpeget af Københavns Teater, 2 af De Danske Teaterforeninger, 2 af Kulturministeriet og 1 af medarbejderne samt 2 observatører. Bestyrelsen udpeger selv sin formand, som Københavns Teater kunne bringe i forslag og ansætter direktøren, som skal indgå i Københavns Teaters ledelsesgruppe. Såvel Københavns Teater som De Danske Teaterforeninger har vetoret ved valg af formand og teaterchef.

Det nye teaterselskab modtager tilskud fra såvel Kulturministeriet som fra Københavns Teater.

Dansk Danseteater har fra 2005/6 haft fast scene på i Folketeatret. Dansk Danseteater modtager tilskud fra flere kilder såvel Københavns Teater, en særlig pulje for dans og fra Kulturministeriet, tipsmidler i alt 8 mio. kr. Dansk Danseteater har til huse i folketeatret.dk indtil juni 2009, hvorfor man leder efter en ny scene og et nyt arbejdssted for teatret. Der arbejdes bl.a. for at lokaler på Carlsberg grunden og i Stærekassen. Bevillingen er 8 mio.kr i alt, hvoraf 4 mio.kr. kommer fra Københavns Teater (mod nu 2 mio.kr.) og 4 mio.kr. fra statens tipsmidler. Dette har været budgettet siden aftalens indgåelse for 5 år siden. Der er et vedholdende ønske om et budget på 12- 14 mio.kr.

Bilag K: Egnsteatre, marts 2008

BaggårdTeatret (Fyn)	1. jul. 2007	30. jul. 2010
Bellevue Teatret	1. jan. 2006	31. dec. 2008
Bornholms Egnsteater	1. jan. 2005	31. dec. 2008
Cantabile 2 (Storstrøm)	1. jan. 2005	31. dec. 2009
Carte Blanche	1. jan. 2007	31. dec. 2009
Det Ny Musicalteater	1. jul. 2006	30. jun. 2009
Den Ny Opera (Vadehavet)	1. jan. 2008	31. dec. 2011
Det Lille Turnéteater	1. jul. 2008	30. jun. 2012
Fredericia Teater	1. jan. 2007	31. dec. 2009
Gladsaxe Ny Teater	1. jan. 2007	31. dec. 2009
Himmerlands Teater	1. jan. 2006	31. dec. 2008
Holbæk Teater (M og V Sjælland)	1. jan. 2005	31. dec. 2008
Egnsteatret Masken (Storstrøm)	1. jan. 2008	31. dec. 2011
Ishøj Teater	1. jan. 2007	31. dec. 2011
Limfjords Teatret	1. jan. 2005	31. dec. 2008
Musikdramatisk Teater (M og V Jylland)	1. jan. 2008	31. dec. 2011
NørregadeTeatret (Storstrøm)	1. jan. 2007	31. dec. 2009
Nordisk Teaterlaboratorium (M og V Jylland)	1. jan. 2008	31. dec. 2011
Odsherred Teater (M og V Sjælland)	1. jan. 2008	31. dec. 2011
Randers Egnsteater	1. jan. 2007	31. dec. 2010
Team Teatret (M og V Jylland)	1. jan. 2008	31. dec. 2011
Teater Hedeland	1. jan. 2006	31. dec. 2009
Teater Mungo Park	1. jul. 2006	30. jun. 2009
Teater Vestvolden	1. jan. 2006	31. dec. 2008
Teatret Fair Play (M og V Sjælland)	1. jan. 2006	31. dec. 2009
Teatret Møllen	1. jan. 2006	31. dec. 2009
Teatret OM (M og V Jylland)	1. jan. 2006	31. dec. 2008
Teatret Trekanten	1. jan. 2006	31. dec. 2008
Thy Teater	1. jan. 2007	31. dec. 2009
Taastrup Teater	1. jan. 2007	31. dec. 2010
Vendsyssel Teater	1. jul. 2006	30. jun. 2009
Åben Dans Productions	1. jan. 2008	31. dec. 2011

Hertil kommer Hamlet Teatret i Helsingør udmeldt pr 26.3 2008 i pressen.

Bilag L: Små storbyteatre, marts 2008

København

Anemoneteatret
Café Teatret
Dansescenen
Det Lille Teater
Grønnegårdsteatret
Husets Teater
Kaleidoskop
Marionetteatret i Kongens Have
Teater Zeppelin
Teatret ved Sorte Hest
Zangenbergs Teater

Århus

Gruppe 38	Regional kulturaftale
Filuren	Regional kulturaftale
Svalegangen	Regional kulturaftale
Koreografisk Center Archauz	Regional kulturaftale

Odense

Den Fynske Opera	Regional kulturaftale
Teater Momentum	Regional kulturaftale
Børneteateret Skægspire	Regional kulturaftale
Odense Internationale Musikteater	

Aalborg

JakoBole Teatret	Regional Kulturaftale 05-06
Jomfru Ane Teatret	Regional Kulturaftale 05-06

Frederiksberg

Jytte Abildstrøms Teater